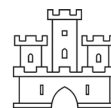

ZRAZU

informácie, rady, program, zaujímavosti

BRATISLAVA - STARÉ MESTO

leto/2022

Sadla som si, aby som napísala letný úvodník. Niekedy je to naozaj ťažké, keďže na úvodníkoch pracujeme aj 2 mesiace vopred a píšeme ich v úplne iných situáciách, než v akých ich vy čítate. V spoločenských aj poveternostných. Dnes som sa preto naladila na leto. (*Hm, to sa rýmuje, mohla by som úvodník napísať vo veršoch... Vonku je teplo ako v lete, čo iné než teplo v lete chcete?....Nie, nemohla.*)

Uplynulé týždne sme strávili prípravou Kultúrneho leta v Starom Meste. K letným radovánkam pridávame náš diel ponuky koncertov, festivalov, tanca, divadiel aj cvičení, lebo „v zdravom tele, zdravý duch“. Ak máte v kultúre akékoľvek potreby, v toto leto ich s nami určite naplníte. Dalo by sa povedať, že naše leto hrá všetkými farbami, takže nech máte akékoľvek preferencie, u nás nájdete, čo hľadáte.

Vyberajte, navštevujte, užívajte.

A ak budete mať chuť nás trocha spoznať, pripravili sme spoločné podujatia s TICHU a spol. (možno ich poznáte ako divadlo, ale sú viac než to) – LETO V TICHU. Chceme ukázať, čo všetko sa u nás deje. Chceme sa zoznámiť so susedmi a spoločne upraviť okolie. Preto vás pozývame na deň skrášľovania, na deň pre deti, aj na deň s koncertom, kde nám zahrá Jazz pre dvoch Vlada Vizára a Patrície Páleníčkovej.

Milí čitatelia, prajeme vám leto plné kultúrnych zážitkov, kultúrnych ľudí a zmrzliny.

Ďakujeme, že nás čítate.

tradície / Katarína Nádaská: STUDNIČKY A VODA / 03
 ZA RÁNA, ZA ROSY, ZACVENDŽALI KOSY / 07
 ŽATVA, MILÁ ŽATVA, VITAJ S NOVÝM CHLEBOM! / 10
 O ZVONCH A ZVONÁROCH / 14

rozhovor / JANA KRČMÁŘOVÁ / 20

písačky / Jozef Rozbora: AKO SOM CHUDOL, III. časť / 24
 písačky / Jozef Rozbora: LETECKÝ DEŇ / 26

Jana Sadivová / BUĎTE SENIOR, KTORÝ SA NEDÁ OKLAMAŤ / 33

tip na výlet / SMOLENICE / 35

tip na výlet / SANDBERG / 36

program / 37

kontakty / 48

Máte tip na článok, rozhovor alebo sa k nám chcete pridať s vlastným textom či fotkou?
 Napíšte nám na e-mail: magazin@stare mesto.sk Vopred ďakujeme!

Foto na titulke: Obchodná ul.

tradície
KATARÍNA NÁDASKÁ

**STUDNIČKY
A VODA
VO ZVYKŔOCH
SLOVENSKÉHO
ĽUDU**

Bez vody niet života

Vodu mali naši predkovia vo veľkej úcte už v predkresťanskom období. Byzantský historik Prokopius napísal, že Slovania prinášajú obetiny k studničkám a prameňom. Takými-to darmi vode boli napríklad medové koláčiky.

Vode sa pripisovalo očistné poslanie, ktoré prevzalo kresťanstvo a používa ju pri krste, ktorým sa novonarodený človečik prijíma do kresťanskej duchovnej rodiny.

Ešte v polovici 20. storočia ľudia poznali pramienky a studničky, ktoré slúžili na uhasenie smädu pocestným aj ľuďom pracujúcim na poliach. Každý pocestný, ktorý sa osviežil v studničke, pokladal za svoju povinnosť vyčistiť ju. Ba prečistil aj odtokový jarček, aby sa voda nehromadila okolo prameňa a nerozbahňovala jeho okolie. Známy je aj zvyk jarného otvárania studničiek – stretávania sa pri určitých prameňoch, ktorým sa pripisovala čarovná moc. V chotároch Slovenska sa nachádzali studničky a pramene, ktoré od nepamäti slúžili ľuďom pracujúcim na poliach ako zdroj osvieženia. Preto bolo treba studničky vždy vyčistiť pred hlavnou pracovnou sezónou. Táto úloha pripadla mládencom združeným v mládeneckých spolkoch. Zo studničiek vytiahli napaďané lístie a nečistoty. Opravovali prístrešky nad nimi, aby keď prídu kosci a zberači úrody, bol v nich dostatok čistej, pramenitej vody.

Voda od nepamäti symbolizovala život. Používala sa pri každodennej práci a bola nenahraditeľná pri väčšine obradov. Jej význam si zavčas uvedomila aj cirkev, ktorá poznala odkaz pohanských obradov a obyčají. V predkresťanskej slovanskej mytológii sa stretávame s častým prinášaním obetí vode: na Štedrý večer sa prinášali dary studničkám, stud-

niam a potokom, budúcnosť ľudí sa predpovedala z misky naplnenej vodou...

V pesničke zo západoslovenskej obce Cífer sa o cene vody spievalo:

*„Sadila, sadila fijalenku v roli,
keď ju zasadila, tak Boha prosila,
aby jej dal vody.*

*Daj Bože, daždička,
cichého vetrička, abi sa ujala, abi sa
ujala, modrá fijalečka.*

*Neprišlo daždička, len malá rosička,
tak sa neujala, tak sa neujala,
moja fijalečka.“*

Očistný charakter vody podčiarkovalo umývanie sa v potoku vo Veľkonočný pondelok. U mládeže bolo spojené s veľkonočnou oblievačkou. Starozákonné knihy kladú do popredia predovšetkým očistnú funkciu vody. Funkciu vody ako viditeľného symbolu očisty, najmä pri krste, prevzalo kresťanstvo práve zo starozákonných nariadení a predpisov. V Novom zákone sa o tom píše: „*Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva.*“ (Ján 3, 5). Úkon krstu ako očisty symbolizovanej vodou je teda v kresťanstve primárnou podmienkou spásy. Významnú rolu zohrávala voda na pútnických miestach. Pútnici si mali pred vstupom do chrámu popri vnútornej, duchovnej očiste symbolicky očistiť aj telo umytím nôh po dlhej ceste. Voda z pútnického miesta vo fľaške sa prinášala domov ako dar a pozdrav tým, ktorí na púti neboli. Niekedy sa aj svätila a v domácnosti sa držala ako ochrana osôb a celého príbytku. V čase choroby sa voda z pútnického miesta užívala ako liek.

*„Tam okolo Levoči,
tam še voda točí,
ktorá nemá frajára,*

*ktorá nemá frajúra,
ta naj do nej skočí.*

*A coby ja, coby ja
do vody skákala,
pre jedného betára,
pre jedného betára,
život utrácala.“*

*„Tečie voda skokom,
slatinským potokom,
nemôžem ju zastaviť,
pohnevala som sa
s mojím najmilejším,
nemôžem ho udobriť.*

*A ja pôjdem k nemu
a poprosím jeho,
aby sa už nehneval,
že je mé srdiečko,
zarmútené šetko,
aby mi ho rozihral,
že je mé srdiečko,
zarmútené šetko,
aby mi ho rozihral.“*

Verejné studne – dedinské fórum

Pred zavedením vodovodov boli obce, ale i mestá zásobované pitnou vodou z verejných studní. Zo studní sa voda v starších časoch vyťahovala drevenou tyčou s hákom, na ktorom bola zavesená nádoba. Neskôr sa rozšíril rumpál, umiestený zvyčajne v zrubovej búde so sedlovou strieškou. A nakoniec sa zavádzali kovové pumpy.

Studne kopali majstri studniari. Hĺbka bývala rôzna, od päť až do niekoľko desiatok metrov. Známa Studňa lásky na Trenčianskom hrade je hlboká vyše 80 metrov.

Po vodu chodievali gazdiné alebo slúžky a sluhovia. Nielenže prinášali vodu do domácnosti na celý deň, ale ich stretnutia pri studni plnili v minulosti dôležitú funkciu v dedinskom spoločenstve. Tu sa preberali všelijaké novinky a premleli sa všetky klebety zo širokého okolia.

Voda v ľudovej hygiene

Od starovekých vyspelých kultúr až po súčasnosť sa hygiena, liečenie a skrášľovanie navzájom prelínali. Voda ostávala stále tým najpotrebnejším čistiacim prostriedkom. Bez nej sa ani dnes nezaobídeme pri hygiene tela, vlasov, zubov či nechtov, ani pri hygiene odevu, lôžkovín a textilu, pri čistení príbytkov, kuchynského riadu, potravín, ale ani hospodárskych budov či pracovného prostredia.

Ak bol v blízkosti domu potôčik, členovia domácnosti sa chodili od skoršej jari do neskorej jesene umývať na potok. Do konca druhej svetovej vojny chodili ženy a deti na vidieku od jari do jesene bosé. Keď išli mimo domu, napr. deti do školy, patrilo sa ísť s vyumývanými nohami. Ak tiekol neďaleko školy jarček či potôčik, deti si v ňom umyli nohy, pričom si treli jednu nohu o druhú.

Väčšia očista tela sa vykonávala vždy raz do týždňa, v sobotu. Vtedy sa zvyčajne celá rodina dôkladnejšie poumývala. V sobotný večer, keď sa nahriala teplá voda a pripravilo sa koryto na kúpanie, matky v ňom okúpali deti. Neraz aj niekoľko detí sedelo naraz oproti sebe v jednom koryte. Tieto tradičné hygienické návyky boli výsledkom dlhoročnej skúsenosti a menili sa len pomaly. Napriek civilizačnému pokroku ostával človek vo svojich potrebách a biologických prejavoch rovnaký. Platilo to aj o jeho vzťahu k hygiene, osobitne vo vidieckom spoločenstve uzavretom do seba. Ale aj na vidiek prenikali nové predstavy o hygiene, najmä v súvislosti s ochranou pred nakaľivými chorobami (v rámci osvetového pôsobenia medzi ľuďom, ktoré sa dostávalo do popredia od 18. storočia). Jedným z priekopníkov hygienickej osvety u nás bol františkánsky spisovateľ Hugolín Gavlovič (1712 – 1787). Vo svojom diele *Valaská ško-*

la, mravú stodola podáva aj poučenia o osobnej hygiene.

Nedoceniteľné zásluhy na zlepšení hygienických pomerov na slovenskom vidieku má program *Živeny* (zal. r. 1869) – prvého celonárodného spolku slovenských žien. V programe spolku bolo vzdelávanie slovenských žien v oblasti kultúry a výchovy, sociálnej starostlivosti a osvety, vrátane zdravotnej. Po roku 1918 mala Živena na Slovensku 90 miestnych odborov so 6000 členkami. Organizovala kurzy varenia, pečenia, šitia, vyšívania, vedenia domácnosti, výstavy a spoločenské podujatia, kde sa prezentovali výrobky a ručné práce členiek. Živena na vidieku zakladala tzv. *gazdinské školy*, ktoré navštevovali najmä dievčatá z bohatších gazdovských rodín. Povestné boli súťaže v čistotnosti vedenia domácnosti, dodržiavanie hygieny pri spracúvaní mlieka, poriadku na gazdovských dvoroch, osobnej hygieny, opatery dojčiat... Ženy prihlásené do súťaže boli pripravené v ktorúkoľvek hodinu prijať členky výboru Živena – dobrovoľníčky, ktoré kontrolovali plnenie podmienok súťaže. Vraj tieto kontroly bývali také prísne, že pre zistenie čistoty lôžkovín rozhádzali celú parádne vystlanú posteľ. Lenže ceny, ktoré čakali na výherkyne, stáli za to, napr. parádna spáľňa alebo skrine.

Po roku 1948, keď Živena zanikla, nadviazal na jej aktivity *Zväz slovenských žien*. Aj jeho činnosť poznačili ideologické politické praktiky po februárovej moci, ale udržal si kus pôvodnej náplne. Organizoval kurzy varenia, pečenia, šitia, ručných prác, súťaže v úprave verejných priestranstiev, úpravy predzáhradiek, prednášky z oblasti modernej hygieny a zdravotvedy.

V ľudových piesňach sa neraz voda v žartovných súvislostiach kladie do protikladu k vínu:

*„Vodu, vodu,
nechcem ja ju, nechcem ja ju,
nech sa v nej dievčence umývajú.*

*Vo vode sú žaby,
nájdu sa aj hady,
nechcem ja ju, nechcem ja ju,
nech sa v nej dievčence umývajú.*

*Víno, víno, to piť budem,
to piť budem, to piť budem,
pokiaľ na tom svete živý budem!“*

Príslovia a porekadlá o vode:

Leje vodu do deravej nádoby.

Na vodu píše rováš.

Vo vode poľuje.

Darmo liat' vodu do koša.

Darmo nosiť vodu v riečici.

Darmo tisneš mechúr do vody.

Márna práca košom vodu načierať.

Z kameňa vodu nevytisneš.

Príslovia o čistote a špine:

Voš je do tretieho dňa starou materou.

Čistotný ako hrach pri ceste.

Hnevá sa s mydlom.

Nekúpala sa od tých čias, ako ho baba okúpala.

Neumýva sa, iba na výročité slávnosti.

Umyl sa ako mačka labkou.

Zamastený ako bača.

Živá voda lieči

V ľudových rozprávaniach sa často spomína živá voda. Mohla to byť tečúca voda – riečna, potočná či pramenistá. Jej protipólom bola mŕtva, stojaca v močiaroch a mokradiach. Živá voda bola synonymom života, mŕtva znamenala smrť a nešťastie. Živej vode sa pripisovalo liečivé pôsobenie a jej účinok sa znásobil, ak pochádzala z troch či deviatich prameňov alebo zo sútoku dvoch žriediel. Keď sa do vody vhodili žeravé uhlíky, mohla sa využívať pri *začitovaní* (prednesení) urieknutia. Vodou s uhlíkmi sa mal aj umývať *urieknutý človek*.

tradície
KĀTARĪNA NĀDASKĀ

**ZA RĀNA,
ZA ROŠY,
ZACVENDŽALI
KOSY**

V letnom období postupne dozrieva na poliach úroda, nastáva čas čerešní ale aj kosenia lúk. V minulosti bolo na Slovensku oveľa viac trávnatých lúk a lúčne hospodárstvo tvorilo dôležitú súčasť roľníkovej práce. Pokosená a usušená tráva (seno) slúžila v zime ako krmivo pre hovädzí dobytok, ovce, kozy či kone. Od jari do jesene sa krmili zeleným krmivom – čerstvo pokosenou trávou.

V podhorských a horských oblastiach sa začínalo kosieť buď na sviatok svätého Jána alebo Petra a Pavla, inde na Jakuba. Kosenie lúk bola len časť tejto práce. Pokosenú trávu bolo treba usušiť, aby sa zelená hmota zmenila na seno. To sa potom na zimu zväžalo do stodôl. Začiatok kosenia lúk bol sviatok. Večer sa zvyčajne slávila svätá omša, na ktorej dostali kosci požehnanie a skoro ráno už mládenci a muži smerovali na lúky. Vstávali okolo druhej-tretej ráno, aby mohli čo najviac pokosiť, kým bola ešte rosa a slniečko tak prudko nepálilo. Tráva sa kosila kosou, kosec mal bielu ľanovú košeľu, okolo pása remeň, na ktorom mu visela oslička v oselníku a nesmela chýbať ani *babka* na naklepávanie kopy. Tú si kosec zatĺkol do dreveného kláta a na jej ploške si naklepával kosu. Kosilo sa na riadky. Ženy a dievky za koscami trávu rozhadzovali a obracali vidlami. Obschnutá tráva sa dávala do kôpok, ktoré sa zhrabúvali do veľkej kopy. Držal ju pokope drevený kopál okrúhleho tvaru. Bol to akoby základ, na ktorý sa seno pridávalo. Z veľkej kopy sa seno zväžalo do stodôl vo fúrach na voze alebo sa uskladnilo v senníkoch.

Kosci na lúkach aj nocovali. Prespávali v senníkoch, kým sa kosba neskončila. Muži zo širšej rodiny, ale aj susedia, si pri kosbe často vypo-máhali. Kosili rad-radom, až sa po-

kosili lúky celej rozvetvenej rodine a susedom. Roľníci sa obávali búrok a požiarov, preto chlapi – kosci a ženy – hrabačky, obracačky sena, chceli prácu na lúkach dokončiť čo najskôr. Keď sa kosilo, doma ostávali deti a starí ľudia, ktorí pripravovali koscom stravu. Ak boli doma aj ženy, vstávali okolo polnoci, aby pripravili výdatné raňajky (*fruštik*) a jedlo na celý deň. Okolo siedmej už boli ženy aj s poživňou na lúkach a kosci si urobili zaslúženú prestávku. Jedlá boli kaloricky bohatšie, často sa aj na raňajky podávala varená strava, ako údené mäso, klobása, fazuľa, pirohy, buchty, šalátová polievka, chlieb so slaninkou, praženica či aspoň zemiaky s kyslým mliekom. Na posilnenie, pravdaže, priniesli ženy aj fľašku pálenky. Stravu nosili na chrbte vo výšivkou zdobených obrusoch. Neskôr, keď na lúkach ostávali aj ženy, stravu zavčas rána nosili deti. Prinášali koscom aj čerstvú vodu z chotárnych studničiek na zahnanie smädu.

Kosenie trávy, celá práca okolo sena a pobyt na lúkach mali v dedinskom prostredí nádych čohosi osobitého, priam sviatočného. Na lúky sa zvyčajne chodilo v novom pracovnom konopnom oblečení prevažne bielej farby. Pri sušení sena dievky a ženy spievali pracovné piesne, ale často aj veselé pesničky a žartovné prekáračky. Prekáračkami si ľudia oznamovali rôzne novinky a klebietky, prihovárali sa jedni druhým. Prostredníctvom prekáračiek sa dedina dozvedela, kto sa komu páči, kto by koho chcel za muža či za ženu.

Často sa po lúkach nieslo volanie:

„Na, Hana, Miša, na!“

„Odpoved' prišla zanedlho: Daj ho sem, ja ho chcem!“

„Povedala chmára, že to bude pára, Jano Liptákovie u Haličkov spáva.“

Ťahavé trávnicie a lúčne piesne spievali prevažne ženy:

*„Ej, slniečko horúce,
ej nepálže ma, nepál,
že mi neuhorí, že mi neuhorí,
ej, tá moja biela tvár.*

*Ej, a keď mi uhorí,
ej, hlávka ma zabolí,
ďaleko je šuhaj,
ďaleko je šuhaj,
ej, čo ma zahojí.“*

*„Hrabajže len hrabaj,
to zelené seno,
ja by ho hrabala,
nemám nakosenô,
zakášaj, zakášaj,
ja budem poberať,
ja sa budem jedným očkom
na teba pozeráť,
zakášaj, zakášaj,
bodajs' kosu zlámal,
že by si ju večer
u kováča zváral.
Keď si ja zaspievam
za raňajšej rosy,
veru ma počuje
frajer môj, kde kosí.“*

Mužským hlasom skôr patrila iná pieseň:

*„Mám ja lúčku pri potôčku
v hľbokej doline,
na nej tráva, ďatelinka,
nikdy nezahynie.*

*Mám ja kosu nakovanú,
pôjdem ráno na ňu,
ona kosí, lebo musí,
ďatelinku drobnú.“*

*„Na vysokej hore diovča seno hrabe,
ja by jej pomáhau, ale nemám hrable.“*

Po senobraní čoskoro nasledovala žatva a ostatné poľnohospodárske práce. Podhorské a horské lúky osireli. Keď tráva opäť narástla, nechávala sa na otavu, ktorú chodili ženy

žať kosákom a zožatú trávu nosili v plachtách *trakoviciach* domov pre drobné zvieratá. Na otavu sa púšťal aj dobytok, aby sa napásol. Keď sa minulo seno, spásala sa aj tráva na medziach a úhoroch.

*„Voly, voly sivolisté,
pojedi ste žitko čisté,
žitko čisté ako zlato,
nehodny ste nikdy zato.*

*Voly, voly, sivé voly,
vyženiem vás na úhory,
paste sa tam celuo leto,
v stodole už sena nieta.“*

Kosy, kosenie a kosci sú už dnes takmer minulosťou, ale žije úsilie o zachovanie koseckého umenia ako súčasť kultúrneho dedičstva našich predkov. Svedčia o tom napríklad aj Majstrovstvá Slovenska v kosení. Naši predkovia si lúky veľmi vážili a lúčne či kosecké motívy prenikli aj do erbov mnohých obcí. Symbol kosy má v erbe napríklad Lučatín, Rakovec nad Ondavou, Zbudza, Hodruša-Hámre. Hrable nájdeme v obecnom erbe obce Hiadel', Zbudza aj Králiky. Spôsob sušenia a uskladňovania sena je zachytený v erbe obce Hrabovec nad Laborcom, ale aj Senného a Mokraniec.

tradície
KATARÍNA NÁDASKÁ

**ŽATVA,
MILÁ ŽATVA,
VITAJ S NOVÝM
CHLEBOM!**

Leto a skorá jeseň sa niesli v znamení roľníckych prác, predovšetkým žatvy. Žatevné práce sa v jednotlivých oblastiach Slovenska začínali v rozličných termínoch, ale už na sviatok sv. Margity, 13. júla, sa vraievvalo: „*Svätá Margita vodí žencov do žita*“.

Naši predkovia chápali žatvu ako jednu z najväznejších udalostí hospodárskeho roka. Všetky žatevné práce sa preto celkom prirodzene začínali modlitbou, prosbou o Božiu pomoc a požehnanie roľníkovho úsilia.

Na kosenie obilia sa dlho používal kosák. Až v 19. storočí postupne prevládla kosa, ktorá sa dovtedy používala na kosenie trávy, no gazdovia sa obávali, že pri práci s kosou sa vytrúsi veľa zrna. Pokosené obilie ženy – hrstovačky zväzovali po hrstiach do snopov a z nich sa robili kríže, mandlíky či panáci.

„*Žatva, milá žatva,
vitaj s novým chlebom!
Už budeme spievať
tam pod holým nebom.*“

„*Diovčence, do žatvy,
srpy ako britvy.
Ktorá vyžne postat',
má šuhajka dostať.*“

„*Pod horou ovos bujný,
kosí ho šuhaj šumný.
Kosí, kosí, nemá rosy,
a diovča mu vodu nosí.*“

„*Kosa je nekovaná,
tu vrštek a tu jama,
predsa kosa dobre kosí,
keď mu diovča vodu nosí.*“

„*Žnimežeho, žnime,
taže ho dožnime,
kade ho dožneme,
hneď domov pôjdeme.*“

„*Ej, veru Žitko žat'
nie s dietatom ležať,
keď žitko zožneme,
s dietatom lahneme.*“

Na konci žatvy ženy uplietli dožinkový veniec, do ktorého vplietali všetky druhy zožatého obilia, poľné kvety a stužky. Veniec sa chystal na dožinky, s ktorými boli spojené tanečné zábavy a pohostenia žencov. Odovzdával sa gazdovi a jeho ženci a žnice mu vo vinšoch a piesňach želali úspechy vo všetkých oblastiach života. Aby bol „*tol'ko rokov zdravý, kol'ko je v tomto venci trávy,*“ aby mal toľko „*pekných dietkov, kol'ko je v tomto venci kvietkov*“ a „*tol'ko merričiek, kol'ko je vo venci zrníčiek.*“ Dožinkové vence sa niekde vešali na každú stodolu ako znak, že na tomto gazdovstve sa už žatva skončila.

Pri odovzdávaní dožinkového venca sa spievali pesničky určené priamo na túto príležitosť:

„*Vážený pán hospodár,
už sme vám zrobili,
kde ste čo len mali,
veniec sme uvili,
s ním sa ponáhlali,
aby ste nám boli tol'ko rokov živý,
kol'ko je v tomto venci trávy,
aby ste pásli tol'ko statkov,
kol'ko je v tomto venci kláskov,
aby ste nám dali tol'ko litrov vína,
kol'ko sa dnes očí na vás díva.
Prijmite ho s takou láskou,
s akou láskou sme ho my pre vás vili.*“

„*Zaraduj sa, gazda náš,
vyhrali sme oldomáš.
Vyhrali sme, vyhrali,
ale nám ho nedali.
Ale nám ho musia dať,
čo si pôjdu požičať.
Chystaj, gazda, poháre,
idú tvoji snopáre.
Aj si chystaj kalíšky,
idú aj tvoje žničky.*“

„*Už sme my, už sme my,
hotoví s výžinkom,
jakýmže nás uctia
naši páni pintom?
Gazda náš, gazda náš,*“

*chystaj nám oldomáš.
Chystaj nám ho z lásky,
zbierali sme klásky.
Chystaj nám ho hojne,
zbierali sme dobre.“*

(Vinšovanie pri dožinkoch v obci Buková)

Obilie sa po žatve navozilo do stodôl na rebrinákoch. Tam sa potom *mlátilo*. Najstarší spôsob mlatby bol vlastne vydupávanie zŕn z obilných klasov dobytkom. Do stredu stodoly sa na rovnú doštenú podlahu, nazývanú aj *bojisko*, zastokol dlhý rovný kôl. Oň sa uviazalo hoviadko, ktorému sa pod kopytá kládli plné klasy. Ako hoviadko chodilo dookola, kopytami vydupávalo z klasov obilné zrná. Neskôr sa mlátilo ručne – *cepmi*. Pri ručnom mlátení bola dôležitá susedská výpomoc. Susedia si chodili navzájom vypoamáhať a tí bohatší si najímali mlatcov aj z okolitých dedín. Aby mlatci dostali chuť na rýchlejšiu prácu, položil gazda pod prvý snop obilia v stodole (pri mlátení bol posledný) džbán vína či fľašu pálenky. Chlapi – mlatci sa teda ponáhľali, aby boli s prácou rýchlo hotoví a pod posledným snopom si našli odmenu. V Gemeri gazdovia dbali na to, aby sa prvý snop zanesol do stodoly tak, aby mal stebľa vpredu a klasy vzadu, vraj ho potom myši nenájdu. Od začiatku 20. storočia sa postupne rozšírili aj strojové, čiastočne mechanizované parné mlátačky. Svojské obyčaje sa zachovávali aj pri strojovom mlátení, najmä pohostenie mlatcov. Z roka na rok sa prenášalo rozdelenie úloh pri mlátačke podľa pohlavia, veku a skúseností. Najväčnejší z celej skupiny býval *mašínista*, majiteľ mlátačky, a *špajzer*, ktorý vkladal rozviazané snopy do bubna mlátačky. Ešte v 50. a 60. rokoch 20. storočia sa mlatba v rodine považovala za dôležitú udalosť.

*„Mám ja jednu prepeličku,
ona vo dne volá:
Pod', pod' žat'! Pod', pod' žat',
diovčatko do poľa!
Prepelička prepeluje,
svojim dietkam rozkazuje:
Moje milé drobné deti,
kdeže sa mám s vami dieti?
Už nám žitka zožínajú,
už nám živnosť odberajú.“*

*„Už sme sa nažali,
hrstí naváľali,
ktože ich poviaže,
keď šuhaj nemôže?
Žnimeže len, žnime,
azda keď dožneme,
tamto na úvratach
šuhajka nájdeme.
Bud' pochválen Pán Boh náš,
že pomáhau v tento čas,
žitko zožať, poviazať,
do stodoly pozvážať.“*

*„Rada všetko robím,
najradšej žnem v poli,
trebárs ma chrbátik
od zhýbania bolí.
Čo bolí chrbátik,
to zahoja očka,
kedykoľvek pozriem
na môjho Janička.“*

Hovorievalo sa o chlebe, žatve a práci:

*Nevyberaj diovča v tanci,
ale v lete medzi ženci!
Chlebíček náš tatíček
a kaša matka naša.
Chlebové kôročky kto jedáva,
ten červené líčka dostáva.
Kto si nevie chleba odkrojiť,
nevie si naň ani zarobiť.
Chlieb sa nikdy nepreje.
Kto nikdy nezačne, nikdy nedokončí.
Čo máš urobiť dnes,
neodkladaj na zajtra.
Práca má horký korienok,
ale sladké ovocie.
Za rána, za rosy najlepšie sa kosí.
Dobrá práca sa sama chváli.*

Len aby nás búrky obchádzali...

V čase žatvy roľníci ešte starostlivejšie sledovali oblohu než inokedy. Búrky, najmä spojené s krupobitím, mohli gazdovi obrátiť celú jeho namáhavú prácu nazmar. Ak obilné polia pred žatvou postihli krúpy, škody bývali nesmierne. Preto mali ľudia pred letnými búrkami prirodzený rešpekt. Ako obetný dar mal pri krupobití najmladší syn prísť von, do dažďa, pobožkať zem a odprosiť ju za údery, ktoré musí znášať pri padaní krúp. Pri búrke sa obyvatelia modlievali a zapalovali hromničné sviece, aby bol ich príbytok chránený pred úderom blesku, ktorého sa právom obávali.

Na dedinách v minulosti nepoznali bleskozvody a blesk mohol zapáliť dom či stodolu, ba spôsobiť aj požiar celej dediny. Takto vyhorelo viacero obcí, keďže domy a hospodárske stavby boli vybudované prevažne z dreva. Smutne známe boli napríklad rozsiahle požiare v obciach Rejdová, Čičmany, Heľpa, kde zhoreli desiatky domov a iných budov. Proti ohňu boli ľudia bezmocní a usilovali sa chrániť rozličnými praktikami. Verili, že požiar sa utíši, ak okolo horiaceho domu prebehne nahá panna, čo sa chápalo ako obeť ohňu. Oheň, zapálený bleskom, sa nehasil. Nechal sa dohorieť a radšej sa strhli okolité domy, aby sa požiar nešíril. Hoci sa nám dnes tieto poverové úkony zdajú smiešne, v minulosti sa chápali ako istý druh ochrany pred živlami, ktoré mohli roľníkovu rodinu pripraviť o strechu nad hlavou alebo zničiť celý jeho majetok. Verilo sa aj v schopnosť rozzvučaných zvonov rozohnať búrkové mraky, preto sa pri búrke zvonári odobrali do veže a zvonili. Stalo sa, pravdaže, aj to, že práve vtedy do veže udrel blesk a zvonára zabilo.

*„Neprš, neprš dešč,
povezeme rež,
na koláčky, na pagáčky,
tebe dáme tiež.“*

*„Prší dážd', prší dážd',
pomaličky šušťí,
povedala psota,
že ma neopustí.“*

EW GRAND MAITRE

HOSPITALIERS
FRANCAISE
ERAIN DE MALTE
DIEU

tradície
KATARÍNA NÁDASKÁ

O ZVONOCH A ZVONÁROCH

Zvony sú nástrojom komunikácie, odpradáva označovali dôležité správy svojmu okoliu. Vedomosti o najstarších zvonoch na svete máme zo starovekých kultúr; napríklad z Mezopotámie, kde sa zvony vyrábali už v 3. tisícročí pred n. l. Modlitebné zvončeky poznali aj v starovekej Palestíne, Číne, Egypte, aj v Grécku a Ríme.

Od Japonska cez Áziu po Európu a Ameriku majú zvony podobný tvar. Prvé zvončeky využívali fyzikálne vlastnosti niektorých kovov a zliatin. Cinkot, ako prenikavý zvuk do seba narážajúcich, voľne zavesených kúskov kovu, si našiel svoje uplatnenie napríklad v pastierstve, kde upozorňoval pastierov na pohyb ich stád. Drobné kovové zvončeky nosili grécki vojaci prišité na leme odevu, aby na strážni nezaspali. Verilo sa, že kovový zvuk zaháňa zlých duchov, veľké búrky i blesky.

Neskôr sa väčšie zvony začali odlievať. Technológia odlievania zvonov je známa zhruba z 5. storočia, z prostredia kresťanských mníchov, ktorí ich používali v kláštoroch. V západnej (latinskej) cirkvi patrili v priebehu 5. – 7. storočia medzi najvýznamnejších zvonolejárův Íri. Práve v Írsku sa nachádza aj jeden z najstarších európskych bronzových zvonov. Prvé odlievané zvony boli tepané a často mali štvorhranný tvar – to preto, aby ich výroba bola jednoduchšia. Bolo to ale na úkor zvukového efektu, ktorý bol slabší. Vzhľadom na to, že zvony sa v tomto období používali najmä v kláštoroch na zvolávanie mníchův k modlitbe, zvukový dosah zvonov bol postačujúci.

Od 10. storočia sa postupne zvony stávajú súčasťou kostolův. Veľký rozvoj ich výroby nastal v 16. – 17. storočí, kedy sa otvárajú ďalšie možnosti použitia zvonův a stúpa po nich dopyt. Zvonolejárske remeslo dosahuje vysokú úroveň. V tomto

období dostávajú zvony výzdobné prvky: odtlačky mincí na venci, masky (tváre) na uchu zvonovej koruny a začína sa objavovať aj písmo a texty, ktoré postupne nahradili bohatšiu výzdobu.

K rozšíreniu zvonův v Uhorsku nepriamo prispela aj Mária Terézia, ktorá v roku 1751 vydala tzv. *Ohňový patent*. Podľa neho mal byť v každej obci zvón, ktorým by sa dalo zvoniť na poplach. Tak sa začala éra stavania malých zvoníc a zvoničiek na priedomiach, s malým, jednoduchým zvoncom. Posviacka zvonův bola a je významnou udalosťou. Svätienie zvonu pred jeho zavesením do veže vykonáva kňaz či biskup.

Okrem oficiálneho mena majú zvony aj ľudové mená napríklad *poludník* zvoní na obed, *Dominik* zvoní v nedeľu (lat. dominica), *šturmováčik* zvoní na poplach, *umieráčik* zvoní, ak niekto zomrie.

Nápisy na slovenských zvonoch sú len v menšej miere slovenské, častejšie nájdeme latinské, maďarské a nemecké. Oblúbený bol nápis *Vivos voco, mortuo plango, futura frango* (Živých volám, mŕtvych oplakávam, blesky lámam), čo symbolicky vystihovalo funkciu zvonu. Texty na zvonoch, podobne ako reliéfy na nich stvárnené, mali pozývať ľudí k modlitbe, k bohoslužbe a posilňovať ich vo viere. Zvón mal aj chrániť obec pred nebezpečenstvami a temnými silami. Aj preto sa na zvonoch používajú mená Ježiša Krista, Panny Márie, evanjelistův a svätých, alebo aj biblické citáty či citáty cirkevných otcův napríklad: *Ave Maria gratia plena, Dominus tecum* (Zdravas, Mária, milosti plná, Pán s tebou), *O rex gloriae veni cum pace* (Ó, Kráľ slávy, príd' v pokoji). Zriedka aj v slovenskom preklade, napríklad *Som hlas volajúceho na púšti*.

Hoci sa zvony umiestňovali predovšetkým do kostolných veží, zvoníc

a zvoníčiek, slúžili nielen na cirkevné ciele, ale plnili svoje poslanie aj vo svetskej oblasti. Boli to vlastne signálne hudobné nástroje, zohrávali dôležitú úlohu v určovaní času a oznamovali rozličné momenty a situácie v každodennom živote dedín i miest. Zvonením sa ohlasoval požiar, povodeň. Zvuk zvonov zvolával ľudí v prípade nebezpečenstva, korunovacie panovníkov, ohlasoval príchod vzácných hostí, vpád nepriateľských vojsk, ale aj epidémie, najčastejšie cholery či mor. Hlas zvonov mal pomáhať proti búrke a iným extrémom počasia, ktoré ohrozovalo úrodu a život ľudí. V bežnom pracovnom dni zvony odmeriavali ľuďom čas.

Na slovenskom vidieku sa v minulosti pravidelne zvonilo tri razy denne – ráno, napoludnie a večer. Hlas zvonu určoval rytmus práce a odpočinku. Poludňajšie zvonenie sa nemenilo, ranné a večerné sa riadilo východom a západom slnka. Poludňajšie zvonenie vyzývalo ľudí na modlitbu Anjela Pána a v časoch letných poľných prác signalizovalo chvíľu oddychu, chvíľu keď sa zastavila práca, aby sa pracujúci ľudia na poli či v lese mohli naobedovať. Dodnes, najmä na vidieku, patrí zvonenie k typickému koloritu života. Zvony sú ľudskými spoločníkmi po celý život. Ohlasujú svojim hlaholom úseky ľudskej existencie, od kolísky až po hrob.

O mnohých zvonoch na Slovensku sa zachovali miestne povesti, väčšina z nich sa viaže na pokusy násilne umlčať zvony, najmä tým, že ich zakopali do zeme, ale zvony sa aj odtiaľ ohlasujú a sú akoby nepokojným svedomím tých, ktorí sa ich pokúšali odstrániť.

Zvonolejárstvo

Vyrobit' kvalitný kostolný zvon je niekoľkokomesačná práca. Zvonolejárská práca je umenie, pri ktorom

treba ovládať matematiku, fyziku a metalurgiu a treba mať aj výborný hudobný sluch. Každý nový zvon sa musí ešte naladiť a k tomu treba vypočítať tóninu, v akej bude zvonieť. Väčšina výrobcov zvonov má svoje generáciami overené technológie, ktoré sú často ich výrobným tajomstvom.

Postupom času sa najbežnejšou zliatinou na výrobu zvonov stal cínový bronz. Do zvonoviny sa často pridávalo zlato, striebro, drahokamy i šperky. Európske zvony sa prevažne ladili v molovej stupnici. Keď má veža viacero zvonov, hrajú spolu v akordoch jedného ladenia.

Prvé údaje o odlievaní zvonov na Slovensku pochádzajú z 13. storočia. Významnými strediskami, kde prekvitalo zvonolejárstvo (zvony sa zlievali zo zliatiny medi s vysokým obsahom cínu), boli Košice a Spišská Nová Ves. Na začiatku 18. storočia vznikli zvonolejárské dielne aj v Levoči, Lučenci, Trnave, Banskej Bystrici, Banskej Štiavnici, Bardejove, Krompachoch, Dobšinej, Rožňave, Štítniku a v Bratislave, kde máme od konca 15. do konca 19. storočia písomne doložených 19 zvonolejárrov. Zvonolejárské dielne postupne zanikali. V polovici 20. storočia existovala už len dielňa v Trnave.

Ako zvonolejársky majster sa preslávil Jozef Pozdech z Hrnčiaroviec pri Trnave, ktorý si roku 1863 otvoril zvonolejársku dielňu v Pešti. Jeho zvony získali ceny na výstavách vo Viedni, v Paríži aj v Moskve. Jozef Pozdech bol aktívnym účastníkom slovenského i národného hnutia v tých časoch.

Zvonice

Zvonice sa stavali namiesto kostolných veží. Zvonica však nie je stavebne spojená s kostolom, preto je konštrukčne jednoduchšia a mechanická energia z rozhojdaných zvo-

nov sa neprenáša na múry kostola a nehrozí ich narušenie.

Zvonenie a starostlivosť o zvony boli poslaním zvonára, ktorý patril medzi dôležité osobnosti dedinského spoločenstva. Existenciu zvonárov na Slovensku máme písomne doloženú z roku 1124, keď sa spomínajú traja zvonári v Bzovickom kláštore neďaleko Krupiny.

Niektoré kostolné veže mali priestor aj na ubytovanie zvonára či hlásnika. Zvonári bývali vo veži (*na turni*) nad zvonmi, kde mali skromnú izbičku s pieckou, ktorou si v zime prikurovali. Niektorí zvonári boli zároveň aj hlásnikmi. Z veže mali prehľad o sídle či chotári, čo bola dôležitá prevencia požiaru a istá kontrola bezpečnosti. Zvonári mali svojich patrónov napríklad svätého Antona Pustovníka alebo svätú Agátu či svätú Barboru.

Tradičný spôsob zvonenia bol ručný. Zvon bol uchytený na zvonovej hlave s pákou, z ktorej visel povraz. Ťahaním za povraz v pravidelnom rytme sa zvon rozhojdal a jeho srdce bilo o jeho stenu. V 20. storočí sa začali do veží montovať elektrické zariadenia, ktoré zvon rozhojdali automaticky. Funkcia zvonára sa postupne vytratila. Je to smutné, lebo to bývali spravidla naozajstní majstri, ktorí so svojimi zvonmi žili, vedeli prispôsobiť ich kyv a dostať z nich ten najkrajší zvuk.

Najmä obdobie renesancie na našom území bolo veľmi žičlivé stavaniu *kampaníl* (zvoníc). Azda najkrajšie sú sústredené na Spiši. Zvonice tu staja samostatne pri farských kostoloch. Za zmienku stoja renesančné zvonice v Kežmarku, Strážkach, Poprade, Podolínci, Spišskej Sobote. Sú zdobené nádhernými farebnými sgrafitami s rastlinnými či figurálnymi motívami, prípadne písmom.

Okrem murovaných bývajú zvo-

nice drevené alebo kombinované – s murovanou pätkou a drevenou striedkou. Drevené zvonice sú súčasťou ľudovej architektúry, vyznačujú sa osobitým pôvabom a ich ľudoví stavitelia ich vedeli veľmi umne začleniť do prostredia. Takéto zvonice sa zachovali napríklad v Ruskom Potoku či Kalnej Roztoke na východnom Slovensku.

BRATISLAVA - STARÉ MESTO

16.8.2022
23.8.2022
10:00

ZÁBAVNÉ PC WORKSHOPY téma: KOLÁŽ

s vlastným notebookom
Lektorka: Jana Pechrová
Vstupné: 6 € za stretnutie, seniori 3 €
Registrácia: eva.kostalova@stare mesto.sk

BRATISLAVA - STARÉ MESTO

DOBRY
DOM
STARÉ MESTO

**Kreatívny Klub Luna
a Bratislava - mestská časť Staré Mesto
Vás pozývajú na**

K R E A F E S T

- poďme spolu tvoriť

2. 7. 2022, 10:00 - 17:00, Hviezdoslavovo námestie

Kreafest je určený tým, ktorí radi tvoria, prerábajú, recyklujú a chcú nájsť inšpiráciu pre vlastnú tvorbu.

Kreafest - poďme spolu tvoriť, to sú:

- výstavné stánky s handmade výrobkami
- tvorivé dielne v party stanoch s ukázkami rôznych handmade techník pre deti a dospelých

V čase od 10:00 do 17:00 si návštevníci budú môcť tieto techniky vyskúšať pod odborným lektorským vedením a odniesť si z podujatia vlastnoručne vytvorené dielko.

Príďte prežiť deň plný inšpirácie a tvorivosti.

Podujatie je pre návštevníkov bezplatné.

web: www.klubluna.sk, FB: Kreatívny Klub Luna, mail: info@klubluna.sk

Projekt je realizovaný s finančnou podporou
neziskovej organizácie Dobrý dom, n. o. - Bratislava - Staré Mesto.

Mediálni partneri:

STAROMESTSKÉ NOVINY

METROPOLA

**Praktická
slovenka**

rozhovor

Divadlo Ívery je študentské amatérske divadlo. V roku 1976 ho založila Jana Krčmářová. Jeho írečitý názov nevymyslela, ale objavila. Zobrala Slovník slovenského jazyka a objavila slovo Íver – trieska, malý kúsok dreva. Jedna z herečiek ešte pridala koncové ypsilon a ľubozvučný názov bol na svete. Divadlo ÍVE-RY je divadlo študentov a absolventov bratislavských vysokých škôl: ekonómov, prírodovedcov, matematikov, fyzikov, strojárrov, stavbárov, elektrotechnikov, manažérov, právnikov, psychológov, farmaceutov, etnológov... V repertoári majú najmä komédie autorov zvučných mien ako Jiří Suchý, Miloš Macourek, Voskovec a Werich a mnohí ďalší.

Na zopár otázok o divadle Ívery nám odpovedala zakladateľka a režisérka, **Jana Krčmářová**.

**NEEXISTUJE,
ABY SME
POVEDALI,
ŽE JE MÁLO
ĽUDÍ A MY
NEHRÁME!**

Aké hry máte dnes v repertoári?

V súčasnosti uvádzame hry každý štvrtok večer o siedmej. V repertoári máme napríklad Mrožkovho Veľvyslanca, Molièrovho Mizantropa alebo Ionescovu Holohlavú speváčku. Máme ešte niekoľko hier, ktoré by som nazvala spiace. Napríklad muzikály, pretože nám chýba klavirista. A tiež nám odišlo niekoľko hercov, najmä veľa dievčat, ktoré šli na materskú a tým strácame ženský živel v divadle.

Ako prichádzajú do Íverov noví herci?

Do Íverov prijímame výhradne študentov. Ak ale herec chce hrať aj po skončení školy (to sa stáva vo väčšine prípadov), tak môže zostať. Teraz máme v súbore tri učiteľky, novinárku, filmovú animátorku, ekonómov, umeleckú reštaurátorku, ume-novedkyňu, advokáta, televízneho redaktora, bankového úradníka, elektroinžiniera... a k tomu 9 študentov.

Celkový počet Íverov je 32.

Všetci sme amatéri a robíme to s veľkou radosťou. Venujeme sa takejto peknej záľube a pritom si ešte aj užívame tú priateľskú atmosféru, ktorú tu máme. Vytvorili sa medzi nami dlhoročné priateľstvá. Napríklad, keď má niekto svadbu, sú na nej všetky Ívery.

Ako to celé začalo?

Divadlo Ívery som založila dávno (v r. 1976). Divadlo ma veľmi bavilo a preto som sa, už ako staršia, prihlásila na Ľudové konzervatórium. Keď som ho skončila, nevedela som, kde hrať. Niektoré amatérske súbory, ktoré tu boli, sa mi nepáčili. A tým, ktoré sa mi páčili, som sa zas nepáčila ja. Možno aj preto, že som už bola stará. Tak som založila vlastné divadlo. Najprv mi vypomáhal Závodný klub v Dimitrovke. Potom ma, veľmi skoro, prijalo Kultúrne centrum v Bratislave I. a vďaka nim sme mali kde hrať a hráme až doteraz.

Radosná udalosť

Tracyho tiger

Čo je teraz vaša práca?

Robím hlavne takého operátora, vymýšľam, čo budeme ktorý mesiac hrať, kto a kedy príde na skúšku, riešim organizačné veci. Ostatné veci, čo som robievala – svetlo, zvuk, skúšky v divadelnej sále – už preberajú iní.

A ešte zaúčam nováčikov. Hlavne do hlasovej, pohybovej a výrazovej techniky. Teda toho, kto chce. Keď som začínala, myslela som si, že najskôr vyškolím hercov a potom budeme hrať. A hneď od začiatku sa mi to neosvedčilo. Pretože nikto nemal záujem sa školiť. Každý chcel hneď hrať. Tak som urobila mix – hráme

a popritom sa učíme. To sa osvedčilo a funguje až doteraz. Ten, kto má väčší záujem, naučí sa viac. A niekto, kto napríklad nemá toľko času, naučí sa menej. Voľakedy to nebolo tak, že študenti pracovali. Oni len chodili do školy. A dnes už takmer každý študent pracuje, aby si privyrobil. Preto majú dnes študenti oveľa menej času.

Chodíte do divadla?

Voľakedy, keď som ešte bývala v Prahe, vymietla som všetky divadlá, čo tam boli. Celú výplatu som otočila za lístky do divadla. V Prahe som bývala

päť rokov práve v čase, keď tam vznikali skvelé a zaujímavé divadlá. A ja som lietala z jedného do druhého. Vtedy som dostala veľké školenie, veľa som sa toho pozeraním naučila. Bratislavu som mala tiež zmáknutú. Teraz je to už horšie, lebo musím byť doma. Do divadla už veľmi nechodím, kvôli manželovi, lebo musím pri ňom byť.

Zmenili sa vplyvom pandémie vaši diváci?

Voľakedy sme mali veľmi veľa divákov. Plná sála, do ktorej sa nám už ani nezmestili. Sedávali na zemi, dávali sme im podušky... Všetko bolo plné. Chodili k nám k celé partie z jednotlivých fakúlt. Ale stala sa taká vec, že na vysokých školách začali robiť rozvrh, kde v piatok nebola škola. A druhá vec, lístky na vlak zadarmo. Takže všetka mimobratislavská študentská spoločnosť sadne vo štvrtok na vlak a uteká domov. Dovtedy si každý šetril a nechodil stále domov, najmä tí, čo boli zďaleka.

Keď sa toto stalo, rapídne sa nám znížili počty divákov. Teraz sú niekedy týždne, kedy príde

dost' divákov. A niekedy zasa nie a je záhadou, prečo.

Najmenej divákov sme mali po kovide, keď prišli len dvaja. My by sme hrali, aj keby prišiel iba jeden človek. Neexistuje, aby sme povedali, že je tam málo ľudí a my nehráme! Tešíme sa na všetkých ľuďoch, ktorí prídu na naše predstavenie.

A nakoniec – aká je vaša obľúbená hra v repertoári Íverov?

Naša spoločná srdcovka je Hra na Zuzanku. Touto hrou vždy končíme sezónu. Ja osobne mám veľmi rada Cestu do Úbic. Pretože je to politická hra, aj dnes veľmi aktuálna a pritom je to švanda.

Program a ďalšie informácie nájdete na:
www.divadloivery.sk

písačky JOZEF ROZBORA

AKO SOM CHUDOL

3. časť

Po dlhých, namáhavých, no najmä finančne náročných odtučňovacích kúrach bez efektu, som sa rozhodol staviť na tabletky. Niektorí ich nazývajú zázračné lieky proti obezite. Nevieť, čo to slovo znamená, ale ja som už musel rozširovať nohavice veľkosti XXXL a prekryvať rozstrapkané faldy v páse košelami, ktoré v minulosti slúžili na spanie strýkovi Karčimu, s prezývkou Široko-rozchodný. Tomu strýkovi, ktorého zamestnaním bolo kočovať s divadielkom po kraji a predvádzať sa ako najširší muž v ďalekom okolí. Avšak, nedopadol dobre. Riaditeľ kočovného divadla prišiel na to, že radšej bude chovať troch hrochov, ako strýka. Od hladovania ho zachránilo manželstvo s Amálkou, dcérou mäsiara spod vrchu Vepor.

Asi sa budem držať klasickej rady kto chudne, nech neje, ktorú vám ochotne dá azda každý, komu ste sa postážovali, že máte kilá navyše. Počul som ju toľkokrát, že sa mi vidí pravdivá. Nebudem otrokom jedenia, iba ak všemocných tabletiiek. Výber na trhu bol širší ako môj strýko pred udomácnením sa pod Veporom, ktorého názov mu pripomínal bravčové mäso v reči susedov spoza Moravy (s kapustou a parenými knedľami robenými nad kotlíkom používaným na zabíjačke).

Aby som sa pred užívaním tabletiiek dôkladne pripravil na obmedzený príjem jedla, padlo rozhodnutie ešte raz sa poriadne najesť. A to na špeciálnom trojdňovom poznávacom pobyte na juhu Slovenska, presnejšie na Honte. Pobyt organizovala vychýrená cestovná kancelária, logo ktorej tvorila plná misa pariacich sa dobrôt, s hlavou ošípanej v popredí. Názov: Zabíjačky na Honte. Cena zahŕňala ubytovanie, aperitív, zabíjačkové špeciality a pivo bez obmedzenia priamo na miestnych popravách chlievových darmožráčov. Pobyt začal dobre, aperitívom. K tomu výklad odborníka na popravy domácich ošípaných, pomoc pri otváraní tela popravených visiaticich za zadné nohy na akejsi trojnožke, ktorá pripomínala zariadenie, na ktorom odvisol Jánošík. Potom manikúra. Ošetrovanie nechťov zamestnancami nechťového štúdia mi ani trochu nezapasovalo.

Až v miestnosti kultúrneho domu s bohato prestretým stolom plným pariacich sa varených špecialít a súdkov piva, sme si začali užívať svoje peniaze, vložené do tohto pobytu. Varené, pečené, pečienka na cibulke... všetko prekladané kyslou kapustou a vždy naplnenými holbami piva, aby sa jedlo dobre šmýkalo. Ako dobre, že som pred odchodom na zájazd neraňajkoval. Bol som vo víre jedenia ako rozprávkový Janko pri perníkovej chalúpke. Postupne moji kolegovia začali odpadávať, ale ja som mal pred sebou iba predstavu, ako budem po tejto kúre výdatne zhadzovať. Zostali sme pri stole traja. Jeden štíhly, povedal by som, vysušený muž, ktorý o sebe v autobuse tvrdil, že má pásomnicu a môže jesť bez obmedzenia. O pití reč nebola a tak skončil na následky preťaženia mechúra a celú noc lúš-

til nápisy na stenách miestnej latríny. Druhá bola staršia dáma. Babka troch vnúcat, ktoré jej doma nedoprajú čas, aby sa mohla spokojne najesť.

Už som začínal mal dosť aj ja. Medzi paňou v kroji, ktorá nás obsluhovala a mnou došlo k dialógu:

– Dajte si, mladý páňko, máme dosť.

– Akosi už nemôžem.

– Ved' vám chutí, ešte si dajte.

– No iba trošku.

– Takže pridám. Dám aj kyslú uhorku...

– Dosť už!

– Ále, dajte si kolienko s chreníkom! Vyštípe a uvoľní bruško.

– Niiiiiee...

– Nevládzete? Spláchnite pivkom, ulaví sa. A ešte kapurkové pečené mäsko a zarobenú plnku do klobás a krvavničku. Hádám mi nedáte košom?!

Ďalej si pamätám už iba prebudenie v izbe a stolík plný prázdnych obalov od Bystrinky a sódy bikarbóny.

Do autobusu ma museli odviezť na mäsiarovom vozíku, ktorým si odváža domov výslužku.

My sme, ako výslužku, dostali voňajúce jaterničky a v miske ovarovú polievku. Ako správny gentleman skolený chorobou zvanou čemer, som tieto dary ponúkol víťazke jedáckej súťaže, dôchodkyni, ktorej prischla prezývka Nenásytná Anča.

Táto skúsenosť ma iba utvrdila v tom, že s tabletkami treba ešte počkať. Ved' je na svete toľko jedál, ktoré ešte nepoznám. Iba ak by to boli tabletky s chuťou zabíjačky, plnenej papriky, fašírok a gulášu.

písačky JOZEF ROZBORA

Toto je príbeh z detstva, z roku 1962. Príbeh nás, *letištárov*, ako nás nazývali spolužiaci z Trnávky. Detí prvých zamestnancov letiska Bratislava Ivanka, dnes M. R. Štefánika, ktorí dostali bývanie v desiatich domčekoch s kusom neobrobenej zeme. Dnes sú to už domiská obkolesené zeleňou. Nápad napísať jeden príbeh z mnohých, ktoré sme zažili, som dostal po prvom spoločnom stretnutí, po viac ako štyridsiatich rokoch v mieste krásneho detstva.

LETECKÝ DEŇ

„Letí pätnástka, poznať ju podľa ostrého zvuku motorov,“ hovorí vyťahnutý chlapec v dlhých červených trenírkach. „To je sedemnástka! Nepočuješ ten rachot, keď letí nízko nad vežou?“ oponuje druhý, menší, v trenírkach sfarbených od čerešní. Takto pokračovali až do chvíle, keď išiel okolo vojak, s krídlami na výložkách. „Hoši, dejte mi třešne a já vám řeknu, ktorej má pravdu.“ Obaja šarvanci vyťahujú z plných teplákových blúz krásne srdcovky a dávajú ich vojakovi do čiapky a vojenskej blúzy. Ten ich blažene ochutná a hovorí „Oba máte pravdu. Spolu letí MiG-15 a MiG-17. Klobouk dolů, hoši, voba jste odborníci.“ A s plnými rukami uteká na svoje stanovisko, kde sa pravidelne hlásia vojenská piloti stíhačiek.

Po jeho odchode chlapci opäť zaľahnú do chládku pod košatú čerešňu, unikajúc pred páliacim júlovým slnkom. Majú si čo povedať. Kto, kedy a kam pôjde na prázdniny k starým rodičom na dedinu. Oni by však najradšej zostali doma, tu na letisku, kde sa vždy deje niečo zaujímavé. Napríklad u *vojclošov*, kamarátov v uniformách. Najskôr sme ich vojensky zdravili, neskôr vymieňali ovocie natrhané v cudzích záhradách za odznaky. Postupne kamarátstvo a dôvera medzi nami rástla. Až do takej miery, že sme ich smeli zastupovať pri vysielackách počas cvičných letov a dávať povely pilotom v stíhačkách. Spoločný výmenný obchod naberal na obrátkach. Za zeleninu a ovocie sme dostávali časti ich výstroja a vojenské konzervy,

najmä tie so sušenou kávou, cukrom a napolitánkou. Nikto z civilov nemal dovolené priblížiť sa k moderným a prísne stráženým stíhačkám tak blízko, ako my. Dokonca bol jeden z nás pri točení motorov stíhačky MiG-19 tak blízko, že nasávajúci motor ho vyčistil od prachu a drobných vecí v oblečení. Iba trenky so šnúrkou od montérok miesto gummy vydržali nápor vzduchu. Za túto scénu by sa nemusel hanbiť ani slávny Chaplin, nenapodobiteľný herec nemých grotesiek. Náš hrdina vyzeral po tejto fujavici ako ošklbaný gunár a istý čas bol terčom posmievania. Na to sa ale rýchlo zabudlo po vyparatení ďalšej nezbedy niekým iným. „Dodó, Dodó, kde sa zašíváš? Pod’ domov, mám dobrú správu!“ kričí na mňa otec z balkóna. Ihneď bežím k nemu, aby som si vypočul niečo dobré, čo určite pozitívne naštartuje prázdniny. „O polhodinu choďte štyria k hangárom, budú po drobnej oprave robiť skúšobný let MORAVY, toho malého lietadla, čo preváža vážne chorých pacientov. Chcú to stihnúť ešte pred búrkou, ktorú hlásia meteorológari. Trochu sa obriadte, nie, že tam pôjdete takito upísaní. Ja idem

autom na služobku do Nitry opraviť pokazené hlásiče preletov, vrátim sa až zajtra,“ a už sadá na bicykel a mieri späť do garáže pripraviť služobné auto.

My starší sme rýchlo rozhodli o zložení pasažierov opravenej MORAVY, lietadielka, v ktorom okrem pilota mohli sedieť iba dvaja pasažieri a zdravotník pri lôžku pre pacienta. Umyť sa a obliecť si čisté tepláky bolo umožnené mne, Ambrózovi a Paľovi. Aby mali zastúpenie aj mladí, určili sme Marienku. Tá okrem toho, že sa pekne obliekla, zobrala so sebou aj chleby natreté maslom, napolitánky a fľašku so zarobenou šumienkou.

Rýchlo sme sa premiestnili k hangáru, kde mechanici práve končili opravy. Treba povedať, že skúšobné lety mohli absolvovať iba zamestnanci letiska. My, deti zamestnancov, sme sa ich zúčastňovali iba so zažmúrenými očami zodpovedných. „Rýchlo nasadajte, sadnite si na lôžko a zakryte sa dekami aby vás nikto nevidel. Vyleziete, až dám pokyn!“ potichu nám dáva pokyny vždy usmiate pilot, vo východniarskom nárečí zmiešanom s českým jazykom, rodák od Humenného, ktorý leteckú školu absolvoval v Čechách. Nikto mu inak nepovedal ako kapitán Mižu. Oslovenie „kapitán“ získal vďaka príhode z vlakovej stanice v Humennom, kde

si ho cestujúci mýlili s výpravcom, pretože mal na sebe leteckú uniformu. Jedna babka dokonca od neho žiadala, aby jej naložil batožinu do vozňa a deti si pýtali podpisy do zošitka, pretože si mysleli, že je kozmonaut.

Paráda! Chvíľu po štarte sme preleteli nad Zlatými pieskami smerom na Záhorie. Obloha bola modrá, ale smerom na západ bolo vidieť búrkové mraky. Pilot to teda stočil nad Pezinok. Ja som dostal možnosť sedieť na sedadle za pilotom a spolu s ostatnými vychutnávať pokojný let s nádherným výhľadom na ďaleké okolie. Bolo to iné ako pohľad z veľkého dopravného lietadla. Po asi polhodine letu začal pilotovi, po správach do slúchadiel, odchádzať úsmev z tváre. Aj kútiky úst sa mu začali tak triasť, ako samotné lietadlo. Búrka prišla skôr, než predpovedali odborníci. Aj my sme cítili, že ide do tuhého, hoci sme sa tvárili statočne. Prudký vietor mával s lietadielkom sem a tam ako s papierovým modelom. Najväčší strach mal Mižu z toho, ako ho preradia z pilota do čaty, čo čistí lietadlá, ak sa zodpovední dozvedia, že porušil príka-

zy a nechal nás vstúpiť na palubu. Už nebol usmiatym kapitánom, ale ticho hrešiacim človekom na pokraji zrútenia.

„Alfa delta, stočte to na juhovýchod, JV 284 658, naberte kurz na Piešťany. Tam, ak to bude možné, pristanete a počkáte na ďalšie pokyny,“ započuli sme pokyny z riadiacej veže letiska cez slúchadlá, ktoré pilot nastavil na hlasný hovor, aby v tom vetre lepšie počul. Kapitán Mižu sa prestal ticho modliť, nasadil profesionálny výraz skúseného pilota, zaboril sa hlboko do kresla a skrútol lietadlo. Smer – letisko Piešťany. Tam sme o pár minút pristáli. V hangári sme nepozorovane vyliezli z lietadla. Na 3 hodiny, než znova odletíme späť do Bratislavy, sme museli opustiť priestor letiska.

Času bolo dost, preto sme sa vybrali do vzdialeného mesta. Tu sme obdivovali množstvo ľudí jazdiacich na bicykloch a len tak sa túlajúcich po parkoch a pri Váhu. Zmrzlina pri soche barlolamača na moste chutila náramne, rovnako ako naše skromné zásoby jedla a pitia. Únava začala pracovať a čakal nás aj ďalší problém. Kapitán Mižu nás nečakal na

dohodnutom mieste pri poškodenom oplotení, pretože musel náhle odletieť pre pacienta do Brna.

Zostali sme sami. Unavení, hladní a smädní sme si posadali pri vysokom plote a čakali, čo bude ďalej. Už sme neboli tí odvážni chlapci z letiska, ale vystrašené deti, ktorým sa cnie za rodičmi a kamarátmi doma. Najmladšia Marienka sa, bez toho aby povedala, kam ide, vybrala za strážnikom pri bráne. Povedala mu o našej situácii. Ten nás okamžite zobral k sebe do strážnej búdky, dal nám najesť a napit' zo svojich zásob, čo mal na celú nočnú službu. Súčasne telefonicky oznámil na letisko do Bratislavy, že sme v poriadku a že

prespíme u neho doma, kým si pre nás príde môj otec autom. Unavení, ale šťastní, sme skromne prespali u uja Janka spolu s jeho dvomi synmi, ktorí sa stali našimi kamarátmi na dlhé roky.

Tak to bol náš letecký deň. Po návrate domov bolo o čom rozprávať. Samozrejme, iba o tom, akí sme boli v búrke nebojácni a čo všetko sme v Piešťanoch videli. O tom, že sme mali aj malé dušičky a plač na krajíčku, nepadla ani zmienka. Akurát Marienku sme častejšie prizývali do našej chlapčenskej družiny. A keď boli ďalšie skúšobné lety, mala vždy na palube najlepšie miesto, samozrejme, už s povolením zodpovedných.

Dodo z letiska

SPOLU A NÁPLNO

BRATISLAVA - STARÉ MESTO

23.7. - 24.7. Medická záhrada

Medzigeneračné cvičenia, tvorivé dielne a workshopy.

Podujatie je pre účastníkov bezplatné.

web: www.klubluna.sk, FB: Senior friendly, o.z., mail: info@klubluna.sk

Projekt je realizovaný s podporou hlavného mesta SR Bratislavy.

Tento projekt sa uskutočňuje vďaka podpore Nadácie Henkel Slovensko.

Mediálni partneri

STAROMESTSKÉ NOVINY

Ženskýweb.sk

SPOLU A NAPLNO

KLUB · LUNA
SENIOR · FRIENDLY
občianske združenie

23.7. - 24.7. Medická záhrada

PROGRAM

Sobota 23.7.2022

Medzigeneračné pohybové aktivity

13.00 - Seniorský pozdrav slnka

13.00 - Ako nepadať!

14.00 - Severská chôdza nielen pre severanov (v parku)

15.00 - Seniorfitness

15.00 - Na bedro

Ako zdravo žiť v seniorskom veku

13.00 workshop

Medzigeneračné tvorivé dielne

14.00 - 16.00

Nedeľa 24.7.2022

Medzigeneračné pohybové aktivity

11.00 - Severská chôdza nielen pre severanov (v parku)

14.00 - Seniorfitness

14.00 - Na bedro

15.00 - Seniorský pozdrav slnka

15.00 - Ako nepadať!

Medzigeneračné tvorivé dielne

10.00 - 12.00, 14.00 - 16.00

Ako zdravo žiť v seniorskom veku

13.00 workshop

Strávte s nami víkend plný pohybových a tvorivých aktivít.

Tešíme sa na Vás.

Projekt sa uskutočňuje pri príležitosti Svetového dňa starých rodičov a seniorov.

Projekt organizuje Klub Luna Senior Friendly, o.z.

PROGRAM

JÚL / AUGUST

18. 7. 2022 | 09:30 **Prechádzka po stopách hudobníkov vo vilovej****štvrť v okolí hradu**

Vstup voľný

Aj veľkí hudobníci nášho mesta hľadali inšpiráciu a energiu v mestských záhradách.

Lektorka: Zuzana Godárová

Stretnutie na rohu ulíc Mudroňova / Fialkové údolie
(zastávka trolejbusov 44, 47 Radvanská)

29. 7. 2022 | 10:00 **Rozprávanie o bylinkách**

Vstup voľný

Leto je bohaté aj na liečivé bylinky. Ktoré sú to a aké majú využitie vám porozpráva lektorka Zuzka.

Lektor: Zuzana Lisá z bylinkovej dielne Saleyi

Sad Janka Kráľa, pri soche Janka Kráľa, Bratislava

11. 8. 2022 | 09:00 **Turistická vychádzka**

Vstup voľný

Príjemná prechádzka krásnou prírodou s paličkami, alebo bez. Pridajte sa k tým, čo holdujú nordic walkingu. A naučte sa jeho základy.

Inštruktorka: Anna Sasková

Zraz na Partizánskej lúke

23. 8. 2022 | 09:30 **Prednáška "Dóm sv. Martina"**

Vstup: 4,20 eur

Katedrála sv. Martina je nepochybne najzachovalejším a najväčším gotickým kostolom v Bratislave. Stojí za to vedieť o jej histórii viac.

Lektorka: Zuzana Godárová

Dóm sv. Martina, Bratislava

Na všetky podujatia potrebná rezervácia miesta na staledobri@gmail.com

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ

doprajte si bezpečnú jeseň života
por. JUDr. JANA SADIVOVÁ

BUĎTE SENIOR, KTORÝ SA NEDÁ OKLAMATĽ

Letné mesiace so sebou prinášajú viac voľnosti, pohody a vytúženého oddychu. Ani v tomto období však netreba zabúdať na osobnú bezpečnosť a ochranu svojho majetku. Obzvlášť v prípade starších občanov, ktorí sú obľúbeným terčom podvodníkov. Dodržiavaním jednoduchých preventívnych opatrení je možné predísť nepríjemnej skúsenosti a nesť sa obeťou trestného činu.

Zálusk na financie cez telefón

Situácií, kedy je zneužitá dôvera starších ľudí, neubúda. Svedčí o tom nedávny prípad. Policajti počas vykonávania služobnej preventívnej aktivity s názvom „Bezpečná jeseň života“ oslovili 62-ročnú seniorku, ktorá práve vychádzala z banky. Počas rozhovoru jej odovzdali preventívne letáky a zároveň jej ozrejmili fakty týkajúce sa podvodov, ktoré v poslednom období zaznamenali. Počas rozhovoru si seniorka uvedomila, že popisovaná situácia sa jej prihodila hneď ráno v daný deň. Policajtom uviedla, že ju telefonicky kontaktoval lekár z nemocnice a požiadal ju o zaslanie finančnej hotovosti na konkrétne číslo účtu, nakoľko jej syn mal spôsobiť dopravnú nehodu a v dôsledku zranenia nemôže hovoriť. V tejto súvislosti mala seniorka previesť na konkrétny účet finančnú hotovosť 9 000 €, za účelom mimosúdneho vyrovnania. To, zo strachu o svojho príbuzného, vykonala. Údajný lekár jej, samozrejme, zakázal kontaktovať políciu. Policajti seniorke vysvetlili, že sa s najväčšou pravdepodobnosťou stala obeťou podvodu a ich kroky smerovali naspäť do pobočky banky. Tam spoločne ozrejmili situáciu a uvedenú transakciu zablokovali, pričom prevod peňazí sa, vzhľadom na okamžitú reakciu, nestihol dokončiť.

Ďalší prípad sa viaže na podvod v súvislosti s internetbankingom. Seniora kontaktoval neznámy muž, ktorý sa predstavil ako zamestnanec banky, v ktorej mal senior zriadený bežný účet využívaný aj ako sporiaci. Neznámy muž ho nahováral na rôzne bankové produkty, pričom ho informoval, že je potrebné zmeniť si svoj bežný účet, pretože súčasný už nebude môcť ďalej používať. K danému úkonu vyžadoval prihlasovacie údaje, vrátane hesla. Páchateľ bol neoblomný a vytrvalý. Aj keď mal senior pochybnosti, nechal sa nakoniec ovplyvniť a poskytol citlivé údaje k svojmu účtu. O telefonáte nikomu z rodiny nepovedal a ani sa s nikým neporadil. Zlý pocit zo vzniknutej situácie ho však trápil a preto v zápätí kontaktoval políciu a pobočku banky. Keďže ubehlo málo času a transakcia ešte neprebehla, bolo možné zabrániť strate jeho celoživotných úspor.

Nie každý prípad sa však končí šťastným koncom, a preto Policajný zbor apeluje na občanov, aby boli v tomto smere opatrní. **V situáciách, kedy vás niekto kontaktuje a v priebehu rozhovoru vplynie, že máte súrne poskytnúť svoje peniaze, zbystrite pozornosť.** Podvodníci pracujú s vymyslenými emotívnymi príbehmi, vystupujú pod falošnými identitami a v neposlednom rade zneužívajú ústretovosť a dôveru ľudí v snahe získať rýchly zárobok.

Osobný kontakt v prípade podvodov

Časté sú aj prípady, kedy vám podvodníci zazvonia rovno pred vašim príbýtkom. Môžu predstierať rôzne postavenie a predstavia sa, napríklad, ako pracovníci sociálnych úradov, ktorí vám prišli zvýšiť dôchodok či vyplatiť príspevok. Inokedy ako príslušníci Policajného zboru, ktorí vám prišli skontrolovať pravosť bankoviek alebo inkasovať pokutu za dopravnú nehodu vášho príbuzného. Často sa vydávajú za podomových predajcov, ktorí výhodne predávajú rozličný tovar.

Takéto osoby sa zvyknú dožadovať vstupu do príbýtku za účelom krádeže. Rozhliadajú sa po dome, snažia sa lokalizovať miesto úspor a cenností a v nepozorovanej chvíli ich podvodne vylákať alebo ukradnúť. **Nikdy ich preto nevpúšťajte do svojich domácností a neostávajúte s nimi osamote.**

Veľmi zaujímavá návšteva
Smolenického zámku
14. 6. 2022

tip na výlet
MICHAL MAJTÁN
Z KLUBU INDIVIDUÁLNYCH ČLENOV
SMOLENICE

tip na výlet

ČITATEĽKA JANKA

SANDBERG

Sandberg je pieskový kopec, lokalita, kde nájdete pozostatky z čias, keď tu bolo more. Je to chránená a veľmi zaujímavá oblasť. Obajvili ju náhodou, pri ťažbe piesku. Za chránené nálezisko ju vyhlásili v roku 1964, kedy mala rozlohu 25,6 ha. Chránené územie sa postupne rozširovalo a dnes má 102 ha. Dôvodov na ochranu, aj na návštevu tohto skvostu je veľa. Jedným z nich je farebný vták s dlhým zobákom. Je to včelárik zlatý. V pieskových stenách kopca si hľbi hniezda, ktoré sú až 1m hlboké.

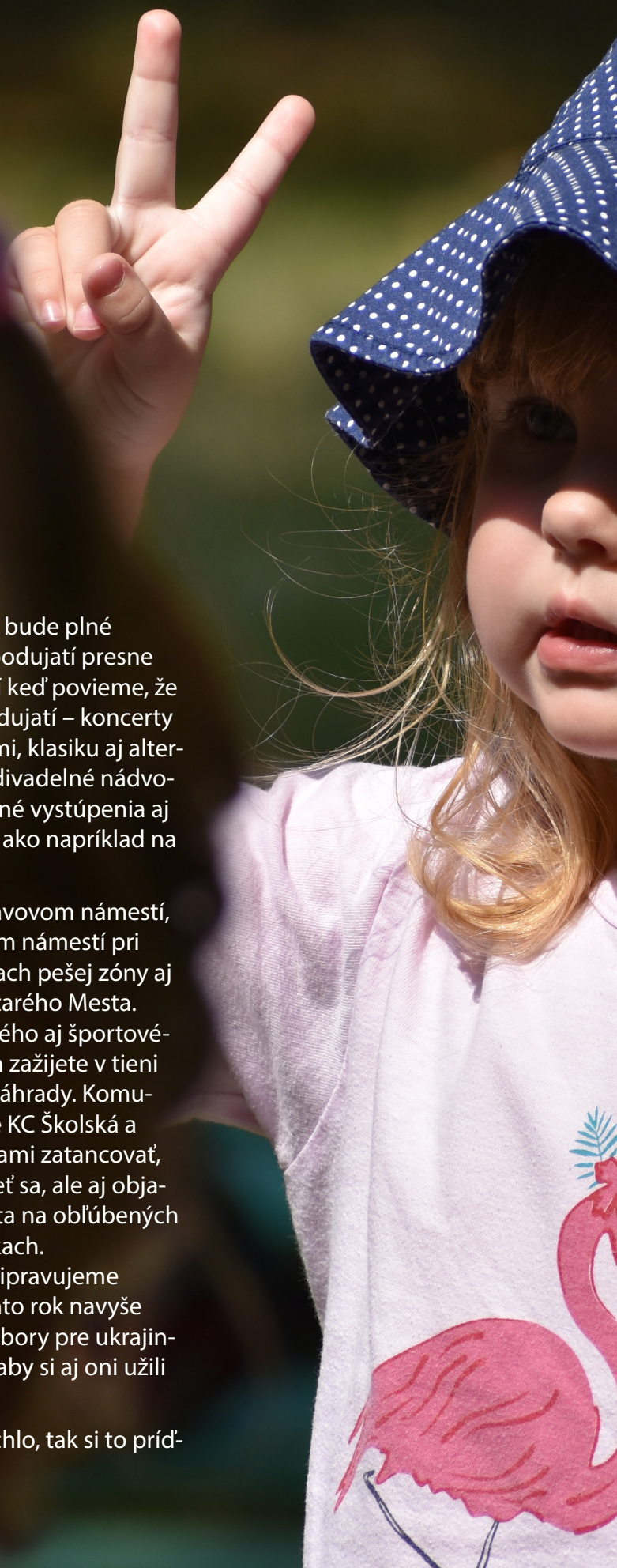
Všetky farby Kultúrneho leta v Starom Meste

Podťe von!

Leto 2022 v Starom Meste bude plné kultúrnych a športových podujatí presne tak, ako to máte radi. Stačí keď povieme, že chystáme viac ako 130 podujatí – koncerty naprieč žánrami aj dejinami, klasiku aj alternatívu, už tradičné Letné divadelné nádvorie v Zichyho paláci, tanečné vystúpenia aj na netradičných miestach ako napríklad na trhovisku Žilinská.

Nájdete nás na Hviezdoslavovom námestí, na novo zrekonštruovanom námestí pri Propelleri, priamo na uliciach pešej zóny aj v rezidenčných častiach Starého Mesta. Veľa kreatívneho, zážitkového aj športového programu pre všetkých zažijete v tieni v Medickej či Slubekovej záhrady. Komunitné podujatia pripravuje KC Školská a Ticho a spol. Môžete si s nami zatancovať, zacvičiť, zabaviť a zamyslieť sa, ale aj objasňovať históriu svojho mesta na obľúbených komentovaných vychádzkach. Tradične na Gaštanovej pripravujeme denné detské tábory a tento rok navyše špeciálne detské denné tábory pre ukrajinské deti v školskom veku, aby si aj oni užili prázdniny u nás.

Staré Mesto sa opäť nadýchlo, tak si to prídte užiť. Tešíme sa na vás.

HUDBA, TANEC, FESTIVALY

26. 6.–28. 8., so–ne 14:00–20:00

ŠACHY NA NÁMESTÍ
Hviezdoslavovo nám.

2. 7., 10:00–17:00

KREAFEST–POĎME SPOLU TVORIŤ, 4. ročník festivalu tvorivosti. Organizuje: klubluna.sk, Hviezdoslavovo nám.

4. 7., 20:00

BLANCHE, Nádvorie Zichyho paláca. Vstupné: 8 €/5 € seniori, študenti, ZŤP

6. 7., 20:00

CORNA MUSICA: RENESANCIA V STAROM MESTE, renesančná hudba a sprievodné slovo J. Korca. Vstupné 3 €, Nádvorie Zichyho paláca

7. 7., 17:00

DYCHOVÁ HUDBA MINISTERSTVA VNÚTRA
Hviezdoslavovo nám.

8. 7., 19:15

PORTLAND SYMPHONIC GIRLCHOIR, Kostol Najsvätejšieho spasiteľa (jezuiti), Františkánske nám. 5

10. 7., 18:00

HUDBA Z ČIAS PLYNOVÝCH LÁMP, Metropolitný orchester Bratislava aj s tancom. Hviezdoslavovo nám., altán

13. 7., 20:00

MAGIC OF 10 STRINGS
Účinkuje: J. E. Ružička (husle), P. Luha (gitara, spev). Nádvorie Zichyho paláca. Vstupné: 5 €/3 € seniori, študenti, ZŤP.

4. 7., 17:00

DYCHOVÁ HUDBA SPOJÁR, Hviezdoslavovo nám.

15. 7., 18:00

MESIAC AUTORSKÉHO ČÍTANIA: STRETNUTIE

S PRVOU DÁMOU ISLANDU

Nádvorie Zichyho paláca

15. 7., 20:00

LASH&GREY, Nádvorie Zichyho paláca. Vstupné: 8 €/5 € seniori, študenti, ZŤP

17. 7., 18:00

SwinGang
Hviezdoslavovo nám., altán

18. 7., 11:00–12:00

COPENHAGEN SHOWBAND (DK), Pochod ulicami Starého Mesta z Primac. nám.

20. 7., 20:00

LE NUOVE MUSICHE: HU- DOBNÉ kleNoty, Nádvorie Zichyho paláca. Vstupné: 8 €/5 € seniori, študenti, ZŤP

21. 7., 17:00

DYCHOVÁ HUDBA MINISTERSTVA VNÚTRA
Hviezdoslavovo nám.

27. 7., 20:00

RÓBERT POSPIŠ & MARTIN SILLAY, Nádvorie Zichyho paláca. Vstupné: 8 €/5 € seniori, študenti, ZŤP

29. 7., 20:00

TAMARA KRAMAR, Nádvorie Zichyho paláca. Vstupné: 8 €/5 € seniori, študenti, ZŤP

29. 7.–30. 7. 2022

PRIESTOR PRE TANEC
Tanečná performance súčasného tanca. Účinkujú: B. Brezinová, N. Nemčeková, E. Haluzíková
29. 7., 18:00
pred Jurkovičovou Teplárňou
30. 7., 10:00
trhovisko Žilinská

31. 7., 18:00

THE GRAND BUFFET
Hviezdoslavovo nám., altán.
Účinkujú: S. Rymarenko a P. Lipa ml.

1. 8.–7. 8. 2022

600 METROV JAZZU

2. ročník mestského jazzového festivalu. Michalská, Ventúrska, Hviezdosl. nám.

4. 8., 17:00

DYCHOVÁ HUDBA SPOJÁR
Hviezdoslavovo nám.

10. 8., 20:00

EnsembleSpectrum
Vstupné: 5 €/3 € seniori, študenti, ZŤP. Nádvorie Zichyho paláca

11. 8., 17:00

DYCHOVÁ HUDBA MINISTERSTVA VNÚTRA
Hviezdoslavovo nám.

13. 8., 18:00

GALAPROGRAM DIVÉ MAKY 2022 Hviezdosl. nám.

14. 8., 18:00

NINA MICHELLE QUARTET (CA, SK), Hviezd. nám., altán

18. 8., 17:00

DYCHOVÁ HUDBA MINISTERSTVA VNÚTRA
Hviezdoslavovo nám.

18.–21. 8. 2022

WORLD MUSIC FESTIVAL BRATISLAVA 2022, 8. ročník globálnej hudby a folklóru. worldmusicfestival.sk

21. 8., 18:00

AT PAVILLON (AT)
Hviezdoslavovo nám., altán

24. 8., 20:00

RUDI KÜRTH & MARCEL PALONDER & PRIATELIA
Vstupné: 5 €/3 € seniori, študenti, ZŤP. Nádvorie Zichyho paláca

28. 8., 19:00

LES SIRÈNES, muzikálový repertoár v podaní ženského komorného zboru. Nádvorie Zichyho paláca

DIVADLO NA NÁDVORÍ

1. 7., 20:00

La KOMIKa:

SRDCE Z AZBESTU

Hrajú: Š. Martinovič,
M. Mäsiarová, M. Nemeč

5. 7., 20:00

La KOMIKa: ENGLISH

DVOJKA–NOVÁ KRV

Hrajú: P. Brajerčík, T. Palonder,
Š. Martinovič, L. Dóza,
M. Nemeč, M. Málek, I. Rattaj,
R. Ryníková

8. 7., 20:00

La KOMIKa:

3 A POL CHLAPA

Hrajú: R. Pomajbo, T. Palonder,
Š. Martinovič

11. 7., 20:00

GUnaGU:

**V TOMTO MESTE ZDOCHOL
PES (MILENCI A MILENKY)**

Hrajú: L. Garajová Schramková,
E. Sakalová, V. Horján,
P. Ondrejička, M. Rovňák

12. 7., 20:00

La KOMIKa: MODELKY II

Hrajú: K. Haydu, T. Palonder,
F. Kvasnicová, M. Partlová

14. 7., 20:00

GUnaGU:

**MUŽI SA MINULI (DÁŠA,
RÚT & SISA)**

Hrajú: A. Vargová, V. Horján,
M. Meľo, M. Hronský

18. 7., 20:00

GUnaGU:

**POSLEDNÍ HRDINOVIA (BATMAN,
BARBARELA, BOND)**

Hrajú: J. Vajda, G. Dzuríková,
V. Horján, L. Garajová Schramková

19. 7., 20:00

La KOMIKa:

NAVŽDY ALEBO NIKDY

Hrajú: Z. Vačková, M. Nemeč,
R. Ryníková

21. 7., 20:00

GUnaGU: YOUTUBERI

(Ó, BOŽSKÝ INTERNET)

Hrajú: D. Hartl/V. Plevčík, M.
Meľo, V. Horján, M. Horváthová

22. 7., 20:00

La KOMIKa:

BOHYŇA VO VANI

Hrajú: P. Brajerčík, Š. Martinovič,
R. Ryníková

25. 7., 20:00

GUnaGU:

**MUŽI SA MINULI (DÁŠA,
RÚT & SISA)**

Hrajú: A. Vargová, V. Horján,
M. Meľo, M. Hronský

26. 7., 20:00

La KOMIKa: BAHAMY

Hrajú: R. Pomajbo, K. Haydu,
Š. Martinovič, A. Pešinová,
M. Vitko

28. 7., 20:00

La KOMIKa: TOP SECRET

Hrajú: L. Dóza, M. Partlová,
K. Haydu, Š. Martinovič

1. 8., 20:00

GUnaGU:

**V TOMTO MESTE ZDOCHOL
PES (MILENCI A MILENKY)**

Hrajú: L. Garajová Schramková,
E. Sakalová, V. Horján,
P. Ondrejička, M. Rovňák

5. 8., 20:00

La KOMIKa: 3 A POL ŽENY

Hrajú: K. Haydu, R. Ryníková,
M. Nemeč

8. 8., 20:00

La KOMIKa: MATRIX

Hrajú: M. Noga, R. Ryníková,
Z. Kyzeková, L. Dóza

12. 8., 20:00

La KOMIKa:

SRDCE Z AZBESTU

Hrajú: Š. Martinovič,
M. Mäsiarová, M. Nemeč

15. 8., 20:00

GUnaGU: RIADITEĽKY ZEMEGULE

Hrajú: B. Turzonovová, D. Abrahámová, M. Horváthová

16. 8., 20:00

La KOMIKa:

**JEDEN ZA VŠETKÝCH, VŠETCI
DO NEBA!**

Hrajú: R. Ryníková, Š. Martinovič,
J. Horváthová Ružičková,
M. Málek, T. Palonder

18. 8., 20:00

GUnaGU: YOUTUBERI

(Ó, BOŽSKÝ INTERNET)

Hrajú: D. Hartl/V. Plevčík, M.
Meľo, V. Horján, M. Horváthová

19. 8., 20:00

La KOMIKa: MODELKY II

Hrajú: K. Haydu, T. Palonder,
F. Kvasnicová, M. Partlová

22. 8., 20:00

**GUnaGU: HORÚCE LETO 68
(AKO SME UTEKALI)**

Hrajú: Z. Kronerová, G. Dzuríková,
M. Maťová

23. 8., 20:00

La KOMIKa:

3 A POL CHLAPA

Hrajú: R. Pomajbo, T. Palonder,
Š. Martinovič

25. 8., 20:00

GUnaGU: RIADITEĽKY ZEMEGULE

Hrajú: B. Turzonovová, D. Abrahámová, M. Horváthová

V prípade zlého počasia sa predstavenia presúvajú do sídiel divadiel. Viac info: gunagu.sk a lakomika.sk

VÝSTAVY

7. 6.–31. 8.

A. ROŠKOVÁ: PRECHODNÍKY

Záznamy z prechádzok, behov, tokov myšlienok počas pohybu v krajine a v meste.

Sprievodné akcie: [FB/skolska14](#), KC Školská 14

1. 7.–30. 7. 2022

B. LUNGOVÁ: (IM)PERFECTLY QUEER

Vernisáž: 1. 7., 17:00

Komentovaná prehliadka pre verejnosť: 22. 7., 17:00

Queerness ako identita, stav mysle a performativita genderu.

Kurátorka: A. Tamášová

Pistoriho palác, Štefánikova 25

6. 7.–7. 8. 2022

M. TURKOVIČ: MONUmental

Maľba.

Staromestská galéria ZICHY, Ventúrska 9 (vchod z ulice)

6. 7.–30. 7. 2022

A. RÁDY, I. PETROVÁ: DVOJHRANIE

Maľba.

Galéria F7, Františkánske nám. 7

7. 7.–27. 8. 2022

M. MACHATOVÁ: BALANCE OF THE THINGS / ROVNOVÁHA VECÍ

Vernisáž: 6. 7., 18:00

Komentované prehliadky: 11. 7. o 16:00 (seniori), 12. 7. o 16:00, 27. 8. o 16:00

Detský workshop s autorkou: 12. 7. o 10:00

Dôležitý prierez viac ako tridsaťročnou umeleckou praxou.

Z verejných zdrojov podporil FPU a Nadácia mesta Bratislavy.

Kurátorka: I. Moncol'ová

Pistoriho palác, Štefánikova 25

2. 8.–27. 8. 2022

I. GUMAN: DUALITY

Objekt, kresba, grafika.

Galéria F7, Františkánske nám. 7

10. 8.–19. 9. 2022

K. MÉSÁROŠ: AUTORSKÁ VÝSTAVA

Vernisáž: 10. 8., 18:00

Výber najnovších maliarskych a grafických prác.

Kurátorka: M. Urbanová

Pistoriho palác, Štefánikova 25

24. 8.–31. 8. 2022

ANDY FRANK: MOJICH 25

Vernisáž: 24. 8., 17:00

Pistoriho palác, Štefánikova 25

FILMOVÉ STREDY

6. 7., 11:00

STRATENÉ ILÚZIE

Adaptácia slávneho románu Honoré de Balzaca, v ktorej mladý básnik Lucien opúšťa rodinnú tlačiareň, aby skúsil šťastie v Paríži.
r. X. Giannoli, 2021
FR, 150 min.

13. 7., 11:00

NENÁVIŠŤ

24 hodín v živote 3 mladých mužov na francúzskom predmestí deň po násilnej vzbure. Odvážny, znepokojivý a vizuálne výbušný pohľad na štvrť „banlieue“ na predmestí Paríža.
r. M. Kassovitz, 1995
FR, 97 min.

20. 7., 11:00

UTIEČŤ

Skutočný príbeh muža Amina, ktorého blížiac sa uzavretie manželstva prinúti po prvýkrát odhaliť jeho skrytú minulosť.
r. J. Poher Rasmussen, 2021
DK/FR/SE/NO/USA, 93 min.

27. 7., 11:00

SUSED

Stretnú sa v krčme Východný Berlín so Západným Berlínom. Jeden sa pýta druhého...
r. D. Brühl, 2021
DE/USA, 92 min

3. 8., 11:00

U PETROVOVCOV ZÚRI CHRÍPKA

Mrazivý horúčkovitý sen o násilí a nehe, v ktorom sa veci pod nánosom obyčajnosti menia na celkom neobyčajné. Podľa rovnomenného románu A. Saľnikova.
r. K. Serebrennikov, 2021
RU/FR/DE/CH, 145 min.

10. 8., 11:00

TIGRE

Skutočný príbeh tínedžerského futbalového talentu Martina Bengtssona a jeho cesty na život a na smrť moderným futbalovým priemyslom, kde má všetko a každý svoju cen(ovk)u.
r. R. Sandahl, 2020
SE/IT/DK, 116 min.

17. 8., 11:00

DIVOCH

Martin, v zúfalej snahe vyhnúť sa kríze stredného veku, opúšťa svoju rodinu, aby mohol žiť vysoko v nórskejších horách.
r. T. Daneskov, 2021
DK, 102 min.

24. 8., 11:00

KRÍŽOVÁ VÝPRAVA

Trinástočný Joseph tajne predá najcennejší majetok svojich rodičov. A nie je sám, do záhadného projektu sú zapojené stovky detí. Ich poslaním je zachrániť planétu.
r. L. Garrel, 2021
FR, 67 min.

31. 8., 11:00

DRAHÍ SÚDRUHOVIA

Keď komunistická vláda v roku 1962 zvýši ceny potravín, spurní robotníci v priemyselnom mestečku Novočerkassk vstúpia do štrajku.
r. A. Končalovskij, 2020
RU, 120 min.

Kino Film Europe | Senior kino, Pistoriho palác, Štefánikova 25.

Vstupné: 4 € (3 € seniori)

Viac o filmoch na:

kino.filmeurope.sk

DETSKÉ KULTÚRNE LETO

2. 7., 10:00–17:00
KREAFEST–POĎME SPOLU TVORIŤ, 4. ročník festivalu tvorivosti. Organizuje: klubluna.sk, Hviezdosl. nám.

3. 7. MÁŠA A MEDVEĎ, Divadlo Omnibus
10:30 Máša a medveď
12:00 Медведь-сказочник
Od 3 r., 45 min., KC Školská 14
omnibusdivadlo@gmail.com

6. 7., 10:00
CHLAPČEK SYNČEK
Divadlo JAJA, od 3. r.
Nádvorie Zichyho paláca.

7. 7., 17:00
TELOHRA pre deti, tanečný a pohybový workshop pre deti 3 – 6 r. Medická záhrada
telohramimoos@gmail.com

od 11. 7.,
každý letný pondelok
PONDELKOVÝ PLENÉR S LADONOM, maľovanie a kreslenie v plenéri pre deti od 5 – 11 r. Medická záhrada
atelierladon.sk

od 11. 7. 2022
LETNÉ DENNÉ TÁBORY
I. turnus od 11. 7., II. turnus od 18. 7., III. turnus od 25. 7.
KC Gaštanová 19
eva.kostalova@staremesto.sk

13. 7., 10:00
PREŠPORSKÉ ROZPRÁVKY, Divadlo ŠiBe, deto od 5 r.
Nádvorie Zichyho paláca

17. 7. LÍŠKA – LEKÁRKA
Divadlo Omnibus
10:30 Líška-lekárka
12:00 Лиса-лекарка
Od 3 r., 45 min., KC Školská 14
omnibusdivadlo@gmail.com

20. 7., 10:00
HORA, Divadlo ŠiBe, od 4 r.
Nádvorie Zichyho paláca

21. 7., 15:00
BASKETBALOVÁ SHOW
Účinkuje: M. Leco
Slubekova záhrada

od 25. 7. 2022
LETNÉ TANEČNÉ ŠKOLY
25. 7.–29. 7. (8–12 rokov)
15. 8.–19. 8. (5–7 rokov)
barborabrezinova@gmail.com
KC Školská 14

28. 7., 17:00
PRIESTOR PRE TANEC
Vystúpenie letnej školy Baletného štúdia, kategória do 12 r.
Pařík na Belopotockého

1. 8., 10:00
PRÁZDNINY NA OSTROVE KUREKUREDUT
EDUdrama, od 5 r.
Medická záhrada

3. 8., 10:00
O DIVIAČIKOVI
Divadlo Morgonrock, od 3 r.
Nádvorie Zichyho paláca

7. 8., 16:00
D. HERIBAN: ČOSI ÚSMEVNE
Koncert pre deti na záver festivalu 600 metrov jazzu.
Hviezdoslavovo nám.

10. 8., 10:00
STRAKÁČ A TÍONI
Divadlo Trieska, od 5 r.
Nádvorie Zichyho paláca

13. 8., 18:00
GALAPROGRAM DIVÉ MAKY 2022
Hviezdoslavovo nám.

17. 8., 10:00
KoLOBEH VODY
Divadlo Na hojdačke, deti od 3 r.
Nádvorie Zichyho paláca

18. 8., 15:00
KÚZLA A ČARY
Účinkuje: P. Šesták
Slubekova záhrada

18. 8., 17:00
PRIESTOR PRE TANEC
Vystúpenie letnej školy Baletného štúdia, kategória do 7 r.
Medická záhrada

22. 8.–24. 8., 9:00–16:00
LETNÉ TANEČNÉ WORKSHOPY PRE MLÁDEŽ
pre tanečných začiatočníkov a mierne pokročilých, 12–18 r.
KC Školská 14
barborabrezinova@gmail.com

22. 8. a 24. 8., 17:00–17:45
TANCUJ S BALETNÝM ŠTÚDIOM v Medickej záhrade
22. 8., pre deti 5 – 7 rokov
24. 8., pre deti 8 – 12 rokov
barborabrezinova@gmail.com

24. 8., 10:00
WORKSHOP pre deti od 3 rokov.
Nádvorie Zichyho paláca

24. 8., 11:00–12:30
TELOHRA (12–18 rokov)
Tanečný a pohybový workshop pre tínedžerov, 12 – 18 rokov.
KC Školská 14
telohramimoos@gmail.com

25. 8., 17:00
PRIESTOR PRE TANEC
Vystúpenie letných Baletného štúdia, kategória do 18 r.
Poštová ulica

28. 8.
KOCÚR, KOHÚT A LÍŠKA, Divadlo Omnibus
10:30 Kocúr, kohút a líška
12:00 Волк-простофиля
Od 3 r., 45 min., KC Školská 14
omnibusdivadlo@gmail.com

8. 9., 14:00
TANEČNÝ KOLOTOČ
Účinkuje: M. Žák
Slubekova záhrada

NEZNÁME ZNÉME MESTA

6. 7., 17:00 ZVIERACIE A RASTLINNÉ MOTÍVY V SECESII

Miesto stretnutia: Hlavné nám., pri fontáne
Lektorka: E. Čubríková

Art Nouveau, Secession, Jugendstil, Liberty style, Modernismo... to všetko sú názvy architektonického slohu, ktorý prišiel do módy začiatkom minulého storočia. Secesia má tisíc rôznych podôb a v každej krajine, v ktorej sa prejavila, je jedinečná. Tváre krásnych žien, kvety, exotické rastliny, vtáky, pávie chvosty, či múdro hľadajúce sovy – to všetko je secesia. Aj keď má už za sebou viac ako storočie, dodnes nás udivuje svojou krásou, farebnosťou a rozmanitosťou tvarov či materiálov. Secesia je jednoducho cool! Príďte sa o nej dozvedieť viac!

Registrácia:
eva.kostalova@staremesto.sk

3. 8., 17:00 HUDBA A ZÁHRADY

Miesto stretnutia: pri kostole Klarisiek
Lektorka: Z. Godárová

Dva fenomény – hudba a záhrady – sa k sebe hodia a dopĺňajú sa. Keď zaznie hudba v záhrade, naše oči aj uši začnú spracovávať krásne vnemy. Viaceré záhrady v lete slúžili a slúžia aj ako miesto konania hudobných podujatí. Našu prehliadku začneme v najstaršej časti mesta, kde si pripomenieme Franza Liszta, ktorý tu začal svoju hviezdnu kariéru. Nahliadneme aj do záhrady Domu Albrechtovcov, kde o.z. Albrecht Forum úspešne nadväzuje na tradície centra slobodných umení, ktoré tu Albrechtovci svojou činnosťou vytvorili. Naša cesta ďalej povedie za bývalé mestské hradby k letným palácom – do záhrady Graskovického paláca, miesta nielen Haydnových vystúpení a na Nám. slobody k letnému arcibiskupskému palácu.

Registrácia:
eva.kostalova@staremesto.sk

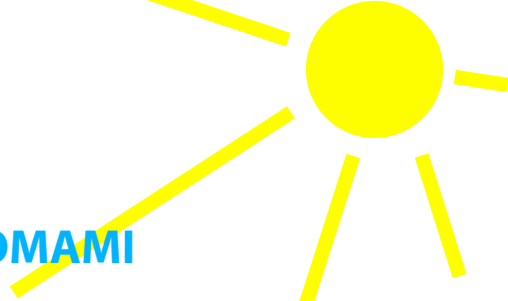
17. 8., 17:00 TAJOMSTVÁ UKRYTÉ NA FASÁDACH MESTSKÝCH DOMOV

Miesto stretnutia: na moste pred Michalskou bránou
Lektorka: A. Turanská

Určite ste si pri prechádzke mestom už viackrát na domoch všimli rôzne predmety, obrázky, sošky, reliéfy alebo nezvyčajné útvary. Viete, čo znamenajú, na čo slúžili a aké príbehy sa s nimi spájajú? Niektoré sú vtipné, niektoré strašidelné, niektoré mali čisto praktický účel a iné naopak, boli prejavom umeleckého cítenia majiteľov. Príďte ich spolu s nami odhaliť. Prehliadka je vhodná pre všetky generácie, pokojne prídte so svojimi deťmi či vnúčatami. Nie je však výhradne orientovaná na detského klienta, preto zvažte, či vaše deti vydržia 1,5 hod. Budeme ich samozrejme zapájať, aby sa nenudili.

Registrácia:
eva.kostalova@staremesto.sk

V ZDRAVOM TELE, ZDRAVÝ DUCH

CVIČENIE POD STROMAMI

Medická záhrada

4. 7. PONDELOK

9:30–10:30 JOGA s D. Blesákom

5. 7. UTOROK

18:00–19:00 TAIČI STUDNIČKA

7. 7. ŠTVRTOK

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

11. 7. PONDELOK

9:30–10:30 JOGA s D. Blesákom

12. 7. UTOROK

7:30–8:30 5 TIBEŤANOV

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

18:00–19:00 TAIČI STUDNIČKA

13. 7. STREDA

17:00–18:00 PILATES+

14. 7. ŠTVRTOK

7:30–8:30 5 TIBEŤANOV

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

18. 7. PONDELOK

9:30–10:30 JOGA s D. Blesákom

19. 7. UTOROK

7:30–8:30 5 TIBEŤANOV

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

20. 7. STREDA

17:00–18:00 PILATES+

21. 7. ŠTVRTOK

7:30–8:30 5 TIBEŤANOV

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

25. 7. PONDELOK

9:30–10:30 JOGA s D. Blesákom

26. 7. UTOROK

7:30–8:30 5 TIBEŤANOV

17:00–18:00 JOGA s J. Šimkom

18:00–19:00 TAIČI STUDNIČKA

27. 7. STREDA

17:00–18:00 PILATES+

1. 8. PONDELOK

9:30–10:30 JOGA s D. Blesákom

2. 8. UTOROK

18:00–19:00 TAIČI STUDNIČKA

3. 8. STREDA

17:00–18:00 PILATES+

8. 8. PONDELOK

9:30–10:30 JOGA s D. Blesákom

9. 8. UTOROK

17:00–18:00 JOGA s J. Šimkom

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

18:00–19:00 TAIČI STUDNIČKA

10. 8. STREDA

17:00–18:00 PILATES+

11. 8. ŠTVRTOK

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

15. 8. PONDELOK

9:30–10:30 JOGA s D. Blesákom

16. 8. UTOROK

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

18:00–19:00 TAIČI STUDNIČKA

17. 8. STREDA

17:00–18:00 PILATES+

18. 8. ŠTVRTOK

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

22. 8. PONDELOK

9:30–10:30 JOGA s D. Blesákom

23. 8. UTOROK

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

18:00–19:00 TAIČI STUDNIČKA

24. 8. STREDA

17:00–18:00 PILATES+

25. 8. ŠTVRTOK

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

30. 8. UTOROK

17:00–18:00 PILAKALAJOGA®

18:00–19:00 TAIČI STUDNIČKA

5 TIBEŤANOV

Lektorka: M. Delmárová,

info: marika.delmar@gmail.com, 0905 448 642

JOGA s J. Šimkom

Lektor: J. Šimko, info: juraj.simko@hotmail.com

0904 429 065, cvičenie je bezplatné

PILAKALAJOGA®

Lektorka: A. Repková

info: repkova@pilakalajoga.eu, 0905 742 768

PILATES+

Lektorka: T. Stanová, info: unavitaoz@gmail.com

JOGA s D. Blesákom

Lektor: Dodo Blesák, info: blesak.dodo@gmail.com

TAIČI STUDNIČKA

Lektor: Ľ. Cisár, cvičenie je bezplatné, registrácia na mieste. Info: lubocisar@seznam.cz

Prineste si vlastnú karimatku.
V prípade zlého počasia sa necvičí.

CVIČENIE NA GAŠTANOVEJ

KC Gaštanová 19

1. 8. PONDELOK

17:00–18:00 PILATES FIT

18:15–19:15 STRETCHING & TONING BALLS

3. 8. STREDA

18:00–19:00 ČCHIKUNG

8. 8. PONDELOK

17:00–18:00 PILATES FIT

18:15–19:15 STRETCHING & TONING BALLS

10. 8. STREDA

18:00–19:00 ČCHIKUNG

15. 8. PONDELOK

17:00–18:00 PILATES FIT

18:15–19:15 STRETCHING & TONING BALLS

17. 8. STREDA

18:00–19:00 ČCHIKUNG

22. 8. PONDELOK

17:00–18:00 PILATES FIT

18:15–19:15 STRETCHING & TONING BALLS

24. 8. STREDA

18:00–19:00 ČCHIKUNG

PILATES FIT

Lektorka: Z. Kondé

Vstupné: 6 €/1 stretnutie

Info: eva.kostalova@staremesto.sk

STRETCHING & TONING BALLS

Lektorka: R. Bakošová

Vstupné: 24 €/4 hodiny

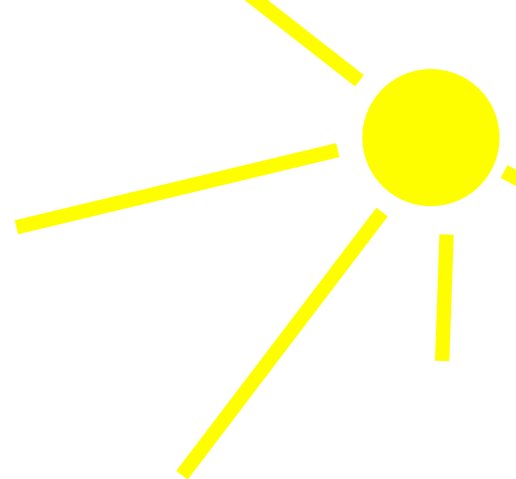
Registrácia: riabakosova@gmail.com

ČCHIKUNG

Lektorka: R. Bakošová

Vstupné: 24€/4 hodiny

Registrácia: riabakosova@gmail.com

LETNÁ ČITÁREŇ

4. 7., 17:00

ROZHOVOR (SA)! / ПОВОРОМО! Konverzácie v slovenskom jazyku (nielen) pre Ukrajincov. / Розмови словацькою (і не тільки) для українців.

6. 7., 10:00–13:00

POMÁNAME SENIOROM POUŽÍVAŤ SMARTFÓNY
Konzultácie k práci s mobilným telefónom pod vedením lektora M. Regeca. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

6. 7., 16:00

DOMY–STROMY, Divadlo Fí
Vydajte sa spolu s Peťom a Peťou na dobrodružnú stanovačku, na ktorú budete ešte dlho spomínať! Pre deti od 4 rokov. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

7. 7., 10:00

TVORIVÉ DIELNIČKY PRE ŠIKOVNÉ RUČIČKY
Tvorivé dopoludnie pre najmenších s RC Prešporkovo. Prihlasovanie: presporkovo.sk

7. 7., 17:00

S. BULBECK: PREKLIATA NEVESTA
Detektívny príbeh z prostredia Saudskej Arábie odohrávajúci sa na Slovensku. Čítanie v trávě spojené s autogramiádou a premietaním fotografií Blízkeho Východu. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

12. 7., 17:00

GENIUS LOCI MEDICKEJ ZÁHRADY
Rozprávanie o Bratislave s vlastivedným sprievodcom Z. Lehelom, ktorý odhalí atmosféru obľúbenej barokovej záhrady. Podujatie z podporil FPU.

13. 7., 16:00

HORA, Divadlo ŠiBe
Predstavenie o prírode, jej kráse a nečakanom stretnutí. Pre deti od 4 rokov. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

14. 7., 16:00

TVOJAZEM
Nakuknite s tvorcami do filmovej kuchyne a zistite, ako vznikol najnovší slovenský animovaný film. Pre deti od 6 rokov.

18. 7., 17:00

ROZHOVOR (SA)! / ПОВОРОМО! Konverzácie v slovenskom jazyku (nielen) pre Ukrajincov. / Розмови словацькою (і не тільки) для українців.

19. 7., 17:00

ODCHOD Z MESTA / FLASH ART CZECH & SLOVAK EDITION #64
Diskusia o sťahovaní umelcov a kurátorov na vidiek, do prírody, na samotu a jeho vplyve na ich umelecký program.

20. 7., 16:00

PREMIETANIE PRE DETI S FEST ANČOU
To najlepšie z animovanej tvorby pre deti. V spolupráci s ANČA o.z.

21. 7., 17:00

ÚSMEVNÉ POCITOPISY Z JUŽNEJ AMERIKY
Cestovateľka V. Kapcová nás prevedie od Kolumbie cez Ohňovú zem, vysokánskymi Andami až po Amazonský prales. Podujatie z verejných zdrojov podporil FPU.

23. 7., 13:00–17:00

24. 7., 10:00–17:00
SPOLU A NAPLNO
Medzigeneračný festival pre rodiny. Organizuje Kreatívny Klub Luna, o.z.

26. 7., 17:00

PRÍŤAŽLIVOSŤ V HUSEJ KOŽI
Čítanie v trávě s gitaristkou E. Golovkovou a hercom J. Gallovičom. Hudobno-poetické pásmo venované básnikovi M. Váľkovi pri príležitosti 95. výročia jeho narodenia. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

27. 7., 16:00

PÁNKO
Koncert pre deti, ktorý zabaví všetkých od najmenších po najstarších. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

28. 7., 10:00

BEZPEČNÁ JESEŇ ŽIVOTA I
Typy na bezpečný život seniorov s policajnou preventistkou J. Sadivovou z Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I.

1. 8., 17:00

ROZHOVOR (SA)! / ПОВОРОМО! Konverzácie v slovenskom jazyku (nielen) pre Ukrajincov. / Розмови словацькою (і не тільки) для українців.

2. 8., 17:00

CHUTE STAREJ BRATISLAVY
Rozprávanie o Bratislave s historikom V. Tomčíkom o prešporskej gastronómii. Podujatie z verejných zdrojov podporil FPU.

3. 8., 16:00

MALÝ SAMURAJ, EDUdrama
Veľké dobrodružstvá maličkého hrdinu v krajine vychádzajúceho slnka a kvitnúcich čerešní. Pre deti od 5 rokov. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

4. 8., 10:00
TVORIVÉ DIELNIČKY PRE ŠIKOVNÉ RUČIČKY

Tvorivé dopoludnie pre najmenších s RC Prešporkovo. Prihlasovanie: presporkovo.sk

4. 8., 17:00
M. HUDEC: UZOL

Čítanie v tráve s M. Hudecom, autorom historickej reportáže o amerických bombardovaniach, ktoré zmenili tvár Nových Zámkov. Úryvky z knihy číta herec J. Rybárik. V spolupráci s vydavateľstvom Absynt a združením Milujem knihy/Amo libris.

6. 8., 14:00–17.30
KUPODIVU SWAP KNÍH

Dajte svojim knihám druhú šancu a získajte nové kúsky do svojej knižnice. V spolupráci s Kupodivu o.z.

9. 8., 17:00
STAND-UPOVÁ COMEDY SHOW

Nastavte si uchá a pripravte si bruchá na poriadnu dávku humoru a satiry Michaela Szatmáryho a Milana Docenta Sedliaka. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

10. 8., 16:00
PRIATEĽ NA TRI, Divadlo Osmijanko

Bábkové predstavenie o psovi, ktorý chcel mať chlapca. Pre deti od 4 rokov. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

11. 8., 17:00
ANASOFT LITERA UVÁDZA JANU MICENKOVÚ

Čítanie v tráve s J. Micenkovou o románe Krv nie je voda, ktorý je nominovaný na cenu Anasoft litera 2022. V spolupráci s ars litera o.z.

15. 8., 17:00
ROZHOVOR (SA)! / ПОВОГОРИМО! Konverzácie v slovenskom jazyku (nielen) pre Ukrajincov. / Розмови словацькою (і не тільки) для українців.

16. 8., 17:00
AUTORSKÉ ČÍTANIE MEDZI-RIADKO

Čítanie v tráve s mladou generáciou autorov s D. Moravčíkovou a začínajúcim autorom A. Bačom. Moderuje literárny vedec D. Domorák. V spolupráci s platformou pre mladú literatúru Medzi-riadky.

17. 8., 16:00
DVE ROZPRÁVKY NA BRUŠKU: O JURKOVI S KOZOU A O DOBROMILOVI A LENI-MÍROVI, Bábkové divadlo na rázcestí

Klasická česká ľudová rozprávka v tradično-netradičnom spracovaní, kde sa komické mieša s poučným, nešťastie a bieda so šťastným koncom. Pre deti od 3 rokov. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

23. 8., 17:00
GENERATÍVNA POÉZIA
Čítanie v tráve s poetkou Z. Husárovou a programátorom L. Panákom o experimentálnom poetickom projekte L. Gennart, ktorá prostredníctvom neurónovej siete píše poéziu. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

24. 8., 16:00
DLHÝ, OKATÝ, BRUCHATÝ, Bratislavské bábkové divadlo
Bábková rozprávka o sile priateľstva. Pre deti od 3 rokov. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

25. 8., 10:00
BEZPEČNÁ JESEŇ ŽIVOTA II
Tipy na bezpečný život seniorov s policajnou preventistkou Janou Sadivovou z Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I.

30. 8., 17:00
KRAJINA NÁRODNÝCH PARKOV A ŠĎASTNÝCH ĽUDÍ
Kostarika očami A. Zajacovej. Podujatie z verejných zdrojov podporil FPU.

31. 8., 16:00
MAČKY LETIA DO KANADY, Divadlo Tuš
Predstavenie plné humoru, v ktorom nasadnete na lietadlo fantázie a zistíte, že doma je aj tak najlepšie. Pre deti od 3 rokov. V spolupráci so združením Milujem knihy/Amo libris.

kontakty

magazin@staremesto.sk

Alžbeta Marendiaková
Dana Sládeková
+421 (2) 52 49 68 68
alebo 0911 665 273

Staromestské centrum
kultúry a vzdelávania
Školská 14
811 07 Bratislava

program: staromestskekluby.wixsite.com/kulturavstarommeste

Staromestské centrá
kultúry a vzdelávania

Zichyho palác

Ventúrska 9
811 01 Bratislava

informácie: +421 (2) 54 43 16 81
Martina Mišíková, 0903 650 701
martina.misikova@staremesto.sk

Pistoriho palác

Štefánikova 25
811 05 Bratislava

Informácie: +421 (2) 52 49 18 28
Monika Spišiaková, 0918 430 980
alebo +421 (2) 52 49 18 28
monika.spisiakova@staremesto.sk

Galéria F7

Františkánske námestie 7
811 01 Bratislava
Borivoj Medelský, +421 (2) 54 43 33 35
alebo 0911 238 710
borivoj.medelsky@staremesto.sk

Gaštanová 19

811 04 Bratislava
Eva Košťálová, +421 (2) 54 77 73 66
eva.kostalova@staremesto.sk

Propeller

Matej Šálek
matej.salek@staremesto.sk

